

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN
BERETNING 1957-58

KØBENHAVN
CHR. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
1958

FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN
BERETNING 1957-58

KØBENHAVN
CHR. CHRISTENSENS BOGTRYKKERI
1958

INDHOLD

Undervisningsåret	7
Lærere og administration	7
Censorer	9
Orientering om højskolens studier	9
Forbindelse med udenlandske handelshøjskoler	10
Interessefelter og frie forelæsninger	10
Gæsteforelæsninger og studierejser	11
Tilskud	12
Stipendier og studielån	12
Lokaler	14
Udgivervirksomhed	14
Bibliotek	14
Institutter	17
Tietgenprisopgave	50
Rusfest	52
Årsfest	52
Dimittendforeninger	52
De studerendes råd	57
De enkelte studier	61
Studerende	61
Det almene erhvervsøkonomiske studium	64
Erhvervsøkonomiske specialstudier	65
Det tresproglige korrespondentstudium	66
Det eensproglige korrespondentstudium	67
Forberedelse til translatøreksamen	67
Forberedelse til prøven i portugisisk	68
Forberedelse til prøven i spansk	68
Uddannelse af handelsskolelærere	68
Eksaminer	69
Litterære arbejder af Handelshøjskolens lærere	75

FORENINGEN TIL UNGE
HANDELSMÆND'S UDDANNELSE

STIFTET 3. NOVEMBER 1880

Foreningens formål er at udbrede nyttige kundskaber inden for handelsstanden, særlig ved tilrettelæggelse af en så fyldig kommerciel uddannelse som muligt for handelsstandens ungdom.

BESTYRELSE:

Direktør *Paul Tillge*, R¹. p. p., formand.

Direktør *F. Løppenthien*, K. DM. p. p., næstformand.

Direktør, cand. polit. *P. Norsmann*, H. D., kasserer.

Direktør *P. Andersen*, R. p. p.

Direktør *Joh. G. Havemann*.

Bankdirektør *Olaf Hedegaard*, K¹. DM. p. p.

Direktør, generalkonsul *Einar Høyvald*, K. DM. p. p.

Skibsreder *Axel Kampen*, R¹.

Grosserer *Aage S. Nilsson*, R.

Boghandler *Ove Rømer*, R.

Direktør, konsul *Laurits Tholstrup*, R. DM. p. p.

Direktør i Bikuben, cand. polit. *Jens Toftegaard*, K¹. DM. p. p.

Borgmester, fhv. handelsminister *Ove Weikop*, K. p. p.

Rektor for Handelshøjskolen i København:

Professor, dr. polit. *Poul Winding*.

Handelshøjskolen, der er statsunderstøttet og undergivet statens tilsyn gennem et af handelsministeriet nedsat tilsynsråd, er oprettet af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig øvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

UNDERVISNINGÅRET 1957—58

Lærere og administration.

Den 18. marts 1957 godkendte handelsministeriet, at docenturet i erhvervsøkonomi med erhvervsbeskrivelse blev nedlagt, og at der i stedet blev oprettet et *professorat i erhvervsøkonomi med erhvervsbeskrivelse og beliggenhedslære som særlige områder*. Professoratet blev opslået den 27. marts 1957, og der meldte sig 3 ansøgere, docent, cand. merc. *Ejler Alkjær*, mag. scient. et cand. polit. *Kristian Antonsen* og universitetsadjunkt, dr. oecon. *Holger Gad*. Til bedømmelse af ansøgerne nedsatte handelsministeriet et udvalg bestående af professor, dr. *Folke Kristensson*, direktør, cand. polit. *Arne Lund*, professor, dr. oecon. *Vagn Madsen*, professor, dr. *Max Kjær-Hansen* med Handelshøjskolens rektor, professor, dr. polit. *Poul Winding* som formand. Den 15. november 1957 afgav udvalget følgende indstilling:

Hvad *universitetsadjunkt, dr. oecon. Holger Gad* angår, anerkendes hans gode præstationer inden for området af et alment økonomisk professorat. Hans videnskabelige virksomhed ligger i udpræget grad inden for nationaløkonomien. Imidlertid viser hans arbejder en beherskelse også af økonomiske problemstillinger, der er relevante inden for erhvervsøkonomien. I og for sig må universitetsadjunkt *Holger Gad* derfor anses for at have gode udviklingsmuligheder også inden for denne disciplin. Dr. *Gad* har dog ikke i sin hidtidige virksomhed beskæftiget sig med de særlige områder, inden for hvilke professoratet er opslået.

Mag. scient. et cand. polit. Kristian Antonsen har i kraft af sin uddannelse og sin hidtidige virksomhed et godt grundlag for at arbejde inden for dele af det opslåede professorats særområde. Dette gælder ikke mindst de områder, som grænser op til erhvervsgeografien. Hans produktion er imidlertid i betydeligt omfang udført sammen med andre uden tilstrækkelig klar angivelse af arbejdsfordelingen. Det er derfor ikke muligt på dette grundlag at udtale sig om hans kompetence. Uanset denne vanskelighed ved bedømmelsen står det dog udvalget klart, at de foreliggende arbejder, deres målsætning og udførelse er af en sådan art, at hans udvikling må følges nøje med henblik på fast tilknytning til en højere læreanstalt.

Docent Ejler Alkjær har gennem sin hidtidige virksomhed placeret sig centralt med henblik på arbejdet inden for de emnekredse, hvori professoratet er opslået. Til trods for hans meget omfattende produktion er der imidlertid inden for udvalget enighed om, at man næppe ville kunne erklære ham kompetent til et professorat i almen erhvervsøkonomi.

Han har ikke i tilfredsstillende grad benyttet sig af systematisk opbyggede modeller som grundlag for sin induktive forskning. Inden for erhvervsøkonomiens område skulle en sådan stringens have givet sig udtryk i anvendelse af indtægts-omkostnings-analyse i snæver forstand. Hermed har han imidlertid kun beskæftiget sig i begrænset omfang.

Ved sine overvejelser af de krav af emnemæssig, pædagogisk og teoretisk karakter, som må stilles til den, der skal beklæde professoratet i erhvervsøkonomi med erhvervsbeskrivelse og beliggenhedslære som særlige områder, har udvalget haft for øje, at den stærke udvikling af erhvervsøkonomien har medført behov for en mere vidtgående specialisering inden for denne disciplin. Ved Handelshøjskolen i København bestrides undervisningen i erhvervsøkonomi således af et større antal professorer og docenter med hver sit område. Det foreliggende professorat er efter opslagets ordlyd afgrænset til erhvervsøkonomi med erhvervsbeskrivelse og beliggenhedslære som særlige områder, og udvalget er derfor kommet til følgende konklusion:

Universitetsadjunkt, dr. oec. Holger Gad har ikke i sin hidtidige produktion placeret sig inden for det emneområde, som henhører under det ledige professorat, hvorfor udvalget trods han ubestridelige teoretiske kvalifikationer, særlig i nationaløkonomi, ikke mener at kunne indstille ham til embedet.

For så vidt angår mag. scient. et cand. polit. Kristian Antonsen er udvalget af den opfattelse, at ansøgeren, selvom hans produktion viser evner, der kan anvendes inden for det af professoratet dækkede emneområde, ikke hidtil har anskuet de behandlede emner fra en erhvervsøkonomisk synsvinkel i tilstrækkelig grad til, at udvalget på nærværende tidspunkt kan erklære ham for kompetent til at beklæde det opslåede professorat.

Docent, cand. merc. Ejler Alkjær har gennem sin hidtidige produktion klart placeret sig i centrum af det emneområde, som omfattes af det ledige professorat. Hertil kommer, at han gennem sine skriftlige arbejder har vist et udmærket kendskab til professoratets specialområder. Efter hvad der er oplyst over for udvalget, har han endvidere lagt betydelige pædagogiske evner for dagen og forstået at skabe kontakt såvel med eleverne som med erhvervslivet.

Under henvisning hertil mener udvalget, uagtet docent Alkjær ikke hidtil i ønskeligt omfang har dokumenteret evne til at kombinere deduktiv analyse med praktisk deskriptiv forskning, at burde indstille ham til professoratet i erhvervsøkonomi med erhvervsbeskrivelse og beliggenhedslære som særlige områder.

Med handelsministeriets godkendelse udnævntes docent *Ejler Alkjær* derefter til professor fra den 1. december 1957 at regne.

Under 14. april 1958 godkendte handelsministeriet oprettelsen af et nyt lektorat i fransk og et nyt i tysk. Til førstnævnte lektorat meldte sig efter opslag 6 ansøgere og til sidstnævnte 7 ansøgere. De nedsatte sagkyndige udvalg indstillede enstemmigt cand. mag. *Jacques Jean Qvistgaard* til lektoratet i fransk og cand. mag. *Arne Spenter* til lektoratet i tysk, og de pågældende udnævntes herefter til lektorer fra den 1. august 1958 at regne.

Under 28. maj 1958 har handelsministeriet endvidere godkendt oprettelsen af et honorarlønnet lektorat i reklameteknik i tilknytning til specialstudiet salgsgorganisation og reklame. Lektoratet er ligeledes med handelsministeriets godkendelse besat med konsulent *Peter Olufsen H.D.* med tilbagevirkende kraft til 1. august 1957.

Ved Handelshøjskolen har der iøvrigt i det forløbne år virket følgende nye lærere:

translatør, fru *Esther Brinch* (tysk)
 prokurist *Preben Christensen* H.D. (forsikring)
 lrs. *Henrik Holm* (erhvervsret)
 salgs- og administrationschef *Mogens Bøgvad Høst* H.A. & H.D.
 (regnskabsvæsen)
Viggo Jacobsen H.A. & H.D. (regnskabsvæsen)
 sekretær *Finn Hagen Jespersen* H.A. (forretningspraksis)
 cand. mag. *Bengt Jürgensen* (engelsk)
 fru *Jytte Halfdan Madsen* (maskinskrivning)
 fru *Else Pellesson* (maskinskrivning)
 vicedirektør, cand. jur. *H. Thranow* (forsikring).

Ved udløbet af undervisningsåret 1957—58 har følgende lærere trukket sig tilbage fra deres undervisning:

professor ved Københavns Universitet, dr. phil. *Knud Schibbye*
 (engelsk)
 adjunkt, cand. mag. *Erik Arne Hansen* (engelsk).

Den 25. september 1957 afgik skolebetjent *V. Bachmann* ved døden. Pr. 1. december 1957 ansattes i hans sted *J. P. N. Thomsen* som skolebetjent på prøve.

Pr. 1. august 1958 var der herefter ved Handelshøjskolen ansat 8 professorer, hvoraf en fungerer som højskolens rektor, 4 docenter, 27 lektorer, 9 forskningsassistenter, 86 andre lærere, 1 inspektør, 2 bibliotekarer samt kontor-, institut- og bibliotekspersonale og 2 skolebetjente.

Den 13. marts 1958 forsvarede lektor *Bjarke Fog* sin afhandling »Priskalkulation og prispolitik. En analyse af prisdannelsen i dansk industri« for den statsvidenskabelige doktorgrad ved Københavns Universitet. Som officielle opponenter fungerede professorerne *H. Winding Pedersen* og dr. polit. *F. Zeuthen*.

Censorer.

Under 7. juli 1958 har handelsministeriet godkendt universitetsadjunkt, cand. polit. *Sven Danø* som censor i operationsanalyse.

Orientering om højskolens studier.

Den 19. april 1957 afholdtes et orienteringsmøde for elever i de københavnske gymnasiers 3. gymnasieklasser. Godt 100 elever samt enkelte lærere havde taget imod indbydelsen. Mødet indledtes af professor *Winding*,

der gennemgik Handelshøjskolens økonomiske studier, hvorefter professor *Thorkil Kristensen* talte over emnet: »Hvad er økonomi«? Derefter opførtes et situationsspil efterfulgt af diskussion mellem en gruppe H.A.-studerende under ledelse af lektor *Agersnap*, og efter forevisning af Handelshøjskolens bibliotek og forskningsinstitutter samledes man ved kaffeborde, hvor eleverne havde lejlighed til at fremkomme med spørgsmål, idet der ved hvert bord var placeret en af Handelshøjskolens lærere og en repræsentant for de nuværende studerende.

I juni måned udsendtes til samtlige nye studenter i hele landet en *pjece* på 16 sider, hvori der blev givet en kort redegørelse for studierne ved Handelshøjskolen.

Studierådgiveren lektor *Per Boesen*, har endvidere deltaget i en række erhvervsvejledningsmøder for gymnasiaster, der har været afholdt forskellige steder i landet.

Forbindelse med udenlandske handelshøjskoler.

Professor *Poul Høybye* deltog som repræsentant for Handelshøjskolen i en festlighed i Paris i anledning af *École des Hautes Études Commerciales'* 75 års jubilæum 12.—15. november, og professor *Max Kjær-Hansen* 10. og 11. december i en festlighed på *Wirtschaftshochschule Mannheim* i anledning af dennes 50 års jubilæum. Den 24. maj 1958 repræsenterede rektor *Poul Winding* Handelshøjskolen ved en promotionshøjtidelighed ved Handelshøjskolan vid Åbo Akademi.

Interessefelter og frie forelæsninger.

I løbet af undervisningsåret har lektor, dr. phil. *Hakon Stangerup* holdt forelæsninger over »Hovedlinier og hovedværker i moderne engelsk kultur« (efterårssemestret) samt om »Hovedlinier og hovedværker i moderne amerikansk kultur« (forårssemestret).

Dr. phil. *Holger Brønsted* forelæste i efterårssemestret over »Syd-amerikas befriere, Bolivar og San Martin«.

Lektor, mag. art. *Ager Langkjær* har i efterårs- og forårssemestret holdt forelæsninger over Erhvervspsykologi og moderne tænkning.

Docent, dr. phil. *Aage Aagesen* holdt i efterårs- og forårssemestret forelæsninger over »Middelhavslandenes økonomiske geografi«.

Lektor *Michael Taylor*, M. A., har i efterårs- og forårssemestret ledet samtaleøvelser for engelskstudierende.

Assistent, cand. oecon. *Erik Johnsen* holdt såvel i efterårs- som forårssemestret forelæsninger over operationsanalyse.

Presseforskningsinstituttet arrangerede den 14., 19. og 21. marts nedestående kursus for udgivere, redaktører og forretningsførere under fagpressen:

- Professor Max Kjær-Hansen: Fagbladenes og tidsskrifternes stilling og betydning som kommunikations- og reklame-midler.
- Docent, dr. phil. Hakon Stangerup: Fagpressens kulturhistoriske udviklingslinier og aktuelle redaktionelle problemer.
- Mag. art. Ulf Kjær-Hansen: Presseforskningens organisation og opgaver.
- Docent, ekon. dr. Arne Rasmussen: Fagpressens driftsøkonomiske hovedproblemer.
- Konsulent Peter Olufsen, H. D.: Fagbladsproblemer vedrørende formater, trykkes teknik og annonceudformning.
- Professor Ejler Alkjær ledede en »panel«-diskussion af et praktisk fagblads-case.

Gæsteforelæsnings og studierejser.

Onsdag den 4. september holdt Federal Judge *William Hastie*, Philadelphia, U.S.A., en forelæsning over emnet »Det amerikanske retssystem med særligt henblik på spørgsmålet om beskyttelse af frihedsrettighederne.«

Mandag den 23. september: »Hitos en la Poesia Contemporánea del Peru Iguren, Vallejo Y Cesar Moro« ved minister for Peru dr. *Edgardo de Habich* og »Om Peru og Danmarks samhandel med Peru« ved ambassadør *Viggo Jensen*.

Fredag den 27. september: »Peru: Natur, mennesker og erhverv« ved dr. phil *Aage Aagesen* og »Algunas Expresiones Folkloricas del Perú« ved *D. Jose Bresciani*.

Torsdag den 10. oktober holdt generalsekretæren i International association of department stores, a society for management research, Paris, dr. *James B. Jefferys* en forelæsning over emnet »Retail trade in a common European market«.

Tirsdagene den 29. oktober, den 5., 12. og 19. november holdt direktør, cand. polit. *Arne Lund* følgende 4 forelæsnings: »Udviklingstendenser i forholdet mellem arbejdsgiver og arbejdere på arbejdspladsen«, »Åbenhedsprincippet i samarbejdet på arbejdspladsen«, »Lønfastsættelsen på det industrielle arbejdsmarked« og »Lønpolitikken som samfundsøkonomisk problem«.

Den svenske sociolog *Mia Berner Öste* talte den 29. oktober om »Den moderne kommunikationsteori« og viste i forbindelse med foredraget instruktionsfilmen »A Communication Primer«.

Den 3. og 5. december holdt professor i spansk ved Århus universitet, *D. Gabriel Rosado*, forelæsnings over »Goya« og »Castilla«.

I november havde eksportinstituttet besøg af to jogsulaver fra landbrugsministeriet i Beograd, *Mirko Peternel* og *Miroslav B. Blagojevic*. Formålet med besøget var at indhente oplysninger om landbrugets afsætningsøkonomi i almindelighed og for Danmark i særdeleshed.

I tidsrummet 8.—13. marts 1958 foretog 36 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium en studierejse til Berlin under ledelse af

professor *E. Alkjær* og stud. merc. *Vagn Isaksen*. Foruden et besøg på universitetet var der arrangeret udbytterige virksomhedsbesøg.

Tirsdag den 25. marts afholdt dr. *Lysgård* følgende forelæsning: »En organisatorisk-sociologisk teori I« (baseret på en case-study i en norsk industrivirksomhed).

Tirsdag den 22. april holdt Danmarks ambassadør ved OEEC *Eyvind Bartels* en forelæsning over emnet: De europæiske markedsplaner og Danmark.

Tilskud.

Handelshøjskolen i København har fra staten modtaget et tilskud til driften på kr. 966.852,64, hvoraf kr. 20.005,94 udgør andel af refunderede pensionsbidrag, samt til særlige forskningsopgaver kr. 16.300,00; endvidere har staten ydet et tilskud på kr. 2.126,00 til forrentning og amortisation af kapitalindskud til pensionister.

Fra Københavns kommune er der modtaget kr. 20.000,00 i tilskud til sprogundervisningen.

Nicolaj H. Knudtzons legat har bevilget kr. 3.500,00 til driften (modtaget gennem Grosserer-Societetets Komité).

Fra Foreningen af Statsautoriserede Revisorere er indgået kr. 4.000,00 som 3. rate af en 4-årig bevilling og fra Dansk Salgs- og Reklameforening det faste tilskud på kr. 1.000,00 til anskaffelse af salgs- og reklamelitteratur. Philips Fond af 1958 har bevilget kr. 12.500,00 til diverse forskningsopgaver; til fresseforskningen har diverse dag- og ugeblade ydet kr. 11.250,00, og endelig er der fra International Messe indgået kr. 1.754,06.

Stipendier og studielån.

Til studerende ved Handelshøjskolen er følgende stipendier og studielån blevet bevilget:

Berlingske Tidende: kr. 3.000, der endnu ikke er uddelt.

Laura Dreyer f. Svendsens Legat: kr. 7.000, fordelt med 3.500 til 3 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium, kr. 1.500 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium og kr. 2.000 til 1 studerende under translatørstudiet.

Firmaet Evers & Co.'s Studiefond: kr. 5.000 fordelt med kr. 2.800 til 4 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 3.200 til 3 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Garvermester C. W. Gerickes Legat: kr. 2.300 fordelt med kr. 1.800 til 6 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 500 til 2 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Kommunelæge Vilh. Chr. Eilschou Holms Legat: kr. 1.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Grosserer M. Jacobsens Legat: kr. 500 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond: kr. 3.050 til 6 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Frederik Larsens Fond: kr. 5.000 til 6 studerende under det erhvervsøkonomiske specialstudium i regnskabsvæsen.

Handelshøjskolens Studiefond: kr. 7.100 som studielån med kr. 2.000 til 2 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 5.100 til 6 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Middagslegater: (bevilget på finansloven) kr. 5.250 til 12 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og til 8 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Otto Mønstedts Fond: kr. 29.750, fordelt med kr. 11.950 til 16 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 17.800 til 24 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Egmont H. Petersens Legat: kr. 5.000, fordelt med kr. 1.100 (2 fripladser) til studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 3.900 (6 fripladser) til studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Krista og Viggo Petersens Fond: kr. 5.000, fordelt med kr. 2.000 til 4 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 3.000 til 1 studerende under de erhvervsøkonomiske specialstudier.

Grosserer P. Petersen og Hustrus Legat: kr. 1.000 til 1 studerende under de erhvervsøkonomiske specialstudier.

Valborg Reinhardt-Andersens Legat: kr. 700 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Julius Skrikes Stiftelse: kr. 2.000 (heraf kr. 1.500 fra 1956-57), fordelt med kr. 1.500 til 3 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr. 500 til 1 studerende under det tresproglige korrespondentstudium.

Foreningen »Studenternes Venner«: kr. 2.000 til 4 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium.

Ungdommens Uddannelsesfond: kr. 57.000, fordelt med kr. 18.300 til 23 studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og kr.

38.700 til 51 studerende under det tresproglige korrespondentstudium. Endvidere er der bevilget kr. 28.000 til studielån.

Til lærere ved Handelshøjskolen er følgende legater blevet bevilget:

Sproglærer Ch. Beissels Legat: kr. 900 til lektor *Knud Sørensen* til studieophold i England.

A. Fønnesbechs Legat: kr. 600 til stenografilærer *Axel Kidde* til sygehjælp.

L o k a l e r.

Handelshøjskolen har ligesom tidligere år stillet et antal lokaler til rådighed for handelsministeriet til afholdelse af den teoretiske og praktiske del af revisoreksamen samt til afholdelse af ejendomsmæglereksamen. Desuden stilledes lokaler til rådighed for Stenografisk Selskabs stenografilærereksamen i juni og for handelsministeriets feriekursus for handels-skolelærere i juli og august.

Fra oktober til februar har Handelshøjskolen stillet lokaler til rådighed for Tandlægehøjskolen til afholdelse af en del af højskolens forprøvekursus i sprog.

Endvidere har Komitéen til udbredelse af kendskab til Danmark i udlandet i august måned benyttet en del af højskolens lokaler til brug ved sine årlige feriekurser for udlændinge, der ledes af cand. mag. frk Ingeborg Stemann.

U d g i v e r v i r k s o m h e d e n.

Følgende skrifter er udgivet i årets løb:

Skriftrække B:

17. Bjarke Fog: Priskalkulation og prispolitik. En analyse af prisdannelsen i dansk industri. 1958. 292 s.

Skriftrække L:

2. Knud Hansen: Kontraktvilkår og maksimering i genforsikring. 1957. 120 s.

Undervisningsmaterialer:

1. Opgaver i engelsk og tysk stenografi. 1958.
2. Hovedopgaver i engelsk. 1958.
3. Skriftlige opgaver i statistik. 1958.

B i b l i o t e k e t.

Biblioteket har været åbent daglig kl. 10—21 (lørdag 10—18), i juni og august dog 10—18 og i juli 13—15.

Tilvæksten har været 2556 bind (bøger: 1292 (deraf 967 i udveksling

eller som gave), periodica: 1264 bind). Der er udskilt 186 bind, således at nettotilvæksten er 2370 bind, der fylder 43,5 m. I alt er bibliotekets bogbestand 31.793 bind eller 860 m. — Antallet af løbende periodica er 760 (deraf i abonnement 164, resten i udveksling eller som gave).

Biblioteket har enten på grundlag af vore skriftserier eller Erhvervsøkonomisk Tidsskrift eller Det Danske Marked udvekslet skrifter med 67 inden- og udenlandske institutioner.

Foruden lærere og institutternes personale har biblioteket haft 1082 lånere, der fordeler sig således: Det almene erhvervsøkonomiske studium 223, specialstudierne 424 (1. del uden valg af speciale 65, bankvæsen 16, forsikring 2, regnskabsvæsen 174, revision 21, salgsorganisation og reklame 103, udenrigshandel 43), andre studerende 24, udenforstående 411 (heraf 46 danske og 4 udenlandske biblioteker). — Antallet af hjemlån har været 7857, der fordeler sig således: lærere og institutter 629, studerende 6047, udenforstående 1181 (heraf 250 til danske og 18 til udenlandske biblioteker). Fra udenlandske biblioteker er lånt 11 bind. Til brug på læsesalen er fra magasinerne fremtaget 13.171 bind, hvortil kommer benyttelsen af de bøger og tidsskrifter, som er anbragt på læsesalen.

Biblioteket virker i nært samarbejde med andre forskningsbiblioteker, således at bibliotekernes anskaffelser koordineres. Dette gælder blandt andet Københavns Universitets Økonomiske Institut, hvorfra der er overført 351 bind ældre økonomisk litteratur, der danner en god baggrund for bibliotekets samlinger. Ligeledes indgår fra Det Kgl. Bibliotek gennem Danmarks Institut for Udveksling af Videnskabelige Publikationer et stigende antal udenlandske regeringspublikationer og disputatser, som falder ind under vore områder. Den udenlandske tilvækst offentliggøres i den af rigsbibliotekaren udgivne Accessionskatalog. Yderligere offentliggøres et udvalg af bibliotekets anskaffelser i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift.

Bibliotekets annuum har været kr. 20.000, hvortil kommer Handelshøjskolens og Dansk Salgs- og Reklameforbunds årlige tilskud til anskaffelse af salgs- og reklamelitteratur på hver 1000 kr.

Bibliotekar *Per Boesen* har for studerende under det almene erhvervsøkonomiske studium og udenrigshandel 5. semester holdt forelæsninger om bibliografi og biblioteksbenyttelse.

Biblioteket har gennem bibliotekar *Boesen* været repræsenteret i et udvalg nedsat af københavnske forskningsbiblioteker til koordinering af anskaffelser af trafikøkonomisk litteratur. Desuden har han sammen med en repræsentant for Danmarks Tekniske Bibliotek været rådgivende for den danske deltager i Nordisk transportforskningskomité med hensyn til bibliografiske spørgsmål.

Bibliotekar *Boesen* fungerer desuden som konsulent for Dansk Bibliografisk Kontor inden for bibliotekets områder.

Udvalget for Reklamebiblioteket, der består af Handelshøjskolens rektor *Poul Winding*, direktør *Svend A. Holbæk*, redaktør *Roger Nielsen* og bibliotekar *Knud Larsen*, afholdt sit årlige møde den 13. juni. Denne afdeling af biblioteket tæller 1510 bind.

Foruden tidsskrifter, årsskrifter og ovennævnte gave fra Økonomisk Institut har biblioteket modtaget gaver fra:

Akademiet for De Tekniske Videnskaber	Ghana Cocoa Marketing Company Ltd.
Amerikas Forenede Staters Ambassade	Den Grafiske Højskole
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd	Grosserer-Societetets Komité
Arbejdsmarkedskommissionen	Hamburgisches Welt-Wirtschafts-Archiv,
Aschehougs Forlag, Kbh.	Bibliothek, Hamburg
Banco di Roma, Rom	Handelsministeriets Produktivitetsudvalg
Bank of Greece, Athen	Postmester N. E. Hansen, Postvæsenets
Bank of Korea, Seoul	Oplysning
Banque nationale de Belgique, Bruxelles	Statsautoriseret revisor, cand. merc.
Lektor J. Barfort H.A.	H. Hjernø Jeppesen
Bedriftsøkonomens Forlag, Oslo	Holland. The Central Planning Bureau,
Bergens Børs, Bergen	Haag
Berlingske Forlag	India Planning Commission, New Delhi
Berlingske Tidende	Institut for Sosiologi, Oslo Universitet
Kontorchef, lektor Kjeld Bjerke	Institut Universitaire d'Etudes
F. E. Bordings Bogtrykkeri A/S	Européennes de Turin
British European Airways, London	International Association of Department
Butikshandelens Fællesråd	Stores, Paris
Ceylon. Planning Secretariat, Colombo	International Business Machines Corp.,
Council of Europe, Strasbourg	Kbh.
Danmarks Farmaceutiske Højskole	Japan. Economic Planning Board, Tokio
Danmarks Nationalbank	Det Japanske Gesandtskab, Kbh.
Danmarks Tekniske Bibliotek	Flemming Jensen H.A. & H. D.
Dansk Fagpresseforening	Johns Hopkins University, Baltimore,
Dansk Ingeniørforening	Md.
Dansk Salgs- og Reklameforbund	Den Kinesiske Ambassade, København
Dansk Teknisk Oplysningstjeneste	Det Kgl. Bibliotek
De Danske Handelsforeningers Fælles-	Kunlg. Biblioteket, Stockholm
organisation	Københavns Kommune, Administra-
Danske Husmødres Forbrugerråd	tionskommissionen.
Deutsche Bundesbank, Frankfurt a. M.	Københavns Kommunes Gasværker
Elingaard Brevskole, Østfold Fylke	Det Landøkonomiske Driftsbureau
European Movement, Bruxelles	Library of Congress, Washington D.C.
Europæiske Vare- og Rejsegodsforsik-	Liverpool Cotton Association, Liverpool
ring A/S	The London Metal Exchange, London
Federal Reserve Bank of New York	National Bank of Egypt, Cairo
Finlands Bank, Helsingfors	Nederlandsch Economisch Instituut,
Foreningen af Embedsmænd i Privat-	Rotterdam
banken	Nordisk Komité for Handelsundervis-
Foreningen af Statsautoriserede	ning
Revisorer	Det Nordiske Økonomiske Samarbejds-
Foreign Trade Research Institute,	udvalg. Det Danske Udvalg
Beograd	Norge. Finans- og Tolldepartementet,
Lektor Sven Frederiksen H.D.	Oslo

- Norge. Handelsdepartementet. Vare-handelskomiteen, Oslo
 Norge. Statsbanebiblioteket, Oslo
 Norge. Trafikdepartementet, Oslo
 Norges Eksportråd, Oslo
 Norges Rederforbund, Oslo
 Norges Salgs- og Reklame-Forbund, Oslo
 Den Nordiske Creditbank, Oslo
 Den Norske Forsikringsforening, Oslo
 Organisation for European Economic Co-operation. European Productivity Agency, Paris
 Pakistan Government Planning Board, Karachi
 Personaladministrativa Rådet, Stockholm
 Philips Industri og Handels A/S
 Presse- und Informationsamt der Bundesregierung, Bonn
 Princeton University, Princeton, N.J.
 Direktør Aage Rasmussen
 Professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen
 Direktør W. Reinhard H.D.
 Salgschef Gunnar Rosén, Solna
 A/S Thomas Ths. Sabroe & Co., Århus
 Sambekas
 De Samvirkende Købmandsforeninger i Danmark
- Schweizerische Nationalbank, Zürich
 Socialforskningsudvalget
 Sorø Amtstidende
 Spare- og Lånekassen for Kolding By & Omegn
 Sparekassen for København og Omegn
 Professor Edwin Spengler, Brooklyn College
 Statens Bibliotekstilsyn
 Statens Järnvägsstyrelses Bibliotek, Stockholm
 Statens Rasjonaliseringsdirektorat, Oslo
 Sundby Apotek
 Svenska Bankföreningen
 Svenska Handelsbanken, Stockholm
 Teknologisk Instituts Forlag
 Tjänstemännens Centralorganisation, Stockholm
 Udenrigsministeriet
 Undervisningsministeriet
 Universitetets Socialøkonomiske Institutt, Oslo
 Universitetets Økonomiske Laboratorium
 Weber & Sørensen Reklamebureau I/S, Århus

Bankinstituttet.

Bankinstituttet har i det forløbne år som sædvanlig tjent som laboratorium for de bankstuderende, der i vid udstrækning har benyttet sig af instituttets samlinger og håndbibliotek. Desuden har instituttet i et vist omfang været andre studerende ved Handelshøjskolen og provinsbankfolk behjælpelig med litteratur- og anden faglig vejledning.

Arbejdet med udarbejdelsen af en samlet oversigt over førende penge- og kapitalmarkeder til brug for de studerende ved bankstudiet er blevet fortsat i årets løb.

Udover de af afgangsholdet udarbejdede studiekredsopgaver er instituttets samlinger i det forløbne år forøget med de sidste regnskaber og årsberetninger fra danske og udenlandske penge- og kreditinstitutioner samt forskellige løbende publikationer af økonomisk og bankteknisk art. Også håndbiblioteket er blevet forøget med nye bøger, deraf flere som gave.

Instituttet har i det forløbne år stået under ledelse af direktør for Andelsbanken, lektor, cand. polit. *Kristian Møller*. Som assistent fungerer fuldmægtig, cand. polit. *Peder Elkjær*.

Eksportinstituttet.

Eksportinstituttets arbejde omfatter dels undersøgelsesvirksomhed inden for udenrigsøkonomiens område, dels laboratorievirksomhed hovedsagelig for de studerende under specialstudiet Udenrigshandel.

I. Undersøgelsesvirksomhed.

1. *De europæiske markedsdannelser.* Efter dannelsen af Det europæiske økonomiske Fællesskab mellem »de seks« og med de stedfindende afgørende forhandlinger om dannelse af et vesteuropæisk frihandelsområde og en nordisk union er problemerne om markedsdannelsernes konsekvenser for Danmarks erhvervsliv blevet naturlige arbejdsopgaver for Eksportinstituttet.

Landbrug. Den danske landbrugseksports langtidsperspektiver har været taget op af Instituttets leder, dr. Z. D. Lando, som har gennemført en undersøgelse over denne eksports markedsvilkår inden for rammerne af det oprettede fællesmarked og det påtænkte frihandelsområde. Det foreløbige resultat af denne undersøgelse blev i februar dette år fremlagt i et foredrag for Det kgl. danske Landhusholdningsselskab under titlen: »Øget afsætning af landbrugsprodukter — muligheder, metoder og midler«.

Industri. I løbet af vinteren 1957—58 har Instituttets assistent, cand. polit. Lauge Stetting, haft lejlighed til at gennemdrøfte dansk industris markedsproblemer med en kreds af erhvervsfolk, idet han har ledet den danske studiekreds, der dannede optakt til den 5. nordiske civiløkonomkongres. Hans rapport på kongressen i juli 1958 over nogle af de konklusioner, studiekredsen nåede frem til, er offentliggjort i den samlede rapport fra kongressen. I forbindelse med foredrag om markedspanerne i Århus, Ålborg og Odense har han fået kendskab til nogle provinsvirksomheders problemer i forbindelse med markedspanerne.

Om fællesmarkedspanerne har Lauge Stetting i sommeren 1958 skrevet to kapitler på tilsammen 100 sider til en bog om »De europæiske markedsdannelser«, som i efteråret 1958 udgives af Det udenrigspolitiske Selskab under redaktion af professor Thorkil Kristensen. De omhandler henholdsvis »Europas økonomi under et fælleseuropæisk marked« og »Virkninger for dansk industri og handel«.

2. *Råvaremarkederne.* Af det i sidste beretning omtalte arbejde af Instituttets assistent om råvarepriser og søfragtrater er 5 kapitler, på enkelte afsnit nær, færdige. Arbejdet, som er tilrettelagt med særligt henblik på de studerende på udenrigshandelsstudiet, er tænkt som en redegørelse for markedernes struktur, prisdannelsen og den internationale økonomiske politik. De 5 kapitler omfatter foruden et kort indledningskapitel om analyse af forsyningsmarkeder kapitler om den almindelige teori for prisdan-

nelsen på råvaremarkederne, råvaremarkedernes struktur, prisdannelsen på fragtmarkederne samt ustabiliteten på råvaremarkederne.

Assistenten har fra Otto Mønstedts Fond, Laurits Andersens Fond, samt fra Henriques' rejselegat modtaget tilsagn om økonomisk støtte til et års studieophold i London og Oxford for dér at studere international råvarehandel og råvarepriser. Dette studieophold vil han påbegynde i september 1958.

3. *Andre emner.* Udenrigshandelens finansiering. Instituttets leder har påbegyndt en undersøgelse over de nydannelser inden for den offentlige finansielle støtte til eksporten, som i nogle lande allerede har fundet sted, samt over de foranstaltninger, der i andre lande i samme øjemed endnu er på overvejelsernes stadium.

Instituttets assistent, der har varetaget undervisningen i matematik under HA-studiet samt for de statsvidenskabelige studerende på Universitetet, har sammen med professor, dr. polit. P. Nørregaard Rasmussen skrevet en lærebog i »Matematik for økonomer«. Bogen, der bliver på ca. 350 sider, var ved beretningsårets slutning under trykning.

Lauge Stetting har i december 1957 offentliggjort en artikel i »Wirtschaftsdienst« om »Dänemarks Exportstruktur und handelspolitische Probleme«.

II. Laboratorievirksomhed.

1. *Vejledning af de studerende* tager først og fremmest sigte på at anvise dem egnet kildemateriale til brug for studiekredsopgaverne. Man er dem til samme formål tillige behjælpelig med fremskaffelse af oplysninger om praktiske erhvervsforhold. Endvidere giver man de studerende vejledning med hensyn til tilrettelæggelsen af arbejdet i læsekredsene.

Også andre af Handelshøjskolens studerende og navnlig HA-studerende benytter sig af Instituttets vejledning ved udarbejdelsen af studiekredsopgaver.

2. *Læsekredse.* Denne opdeling af de studerende i studiegrupper, kaldt læsekredse, har vist sig at være en nyttig foranstaltning for de aftenstuderende, der kun har deres fritid til rådighed for studierne. Igennem gensidig hjælp udnyttes den knappe tid mere effektivt end under den enkeltes isolerede arbejde.

I læsekredsene, der består af 3—5 medlemmer, gennemdrøftes det på tryk tilgængelige læsestof og de under forelæsningerne og studiekredsene fremdragne problemer. Som studiegrupper får læsekredsene tillige til opgave i fællesskab at behandle visse nærmere opgivne emner.

Som første øvelse får de studerende allerede i 6. semester lejlighed til under en lærers vejledning at øve sig i, i samtaleform kun støttet til noter, at behandle emner, der har tilknytning til det under forelæsningerne

gennemgåede stof. Blandt de således afholdte øvelser blev følgende emner drøftet:

Samarbejde mellem danske eksportører af levnedsmidler.
Internationale kapitalbevægelser i efterkrigsårene og deres betydning for udenrigshandelen.
Reguleringer på søtransportmarkederne og deres virkninger for afskiberne.

De almindelige konkurrencebetingelser for danske industrivirksomheder på et stort europæisk marked (lønomkostninger, kraftforsyning, råstoffer, næringsretlige og konkurrenceretlige forhold).

Hvilken europæisk landbrugsordning må Danmark ønske sig (når der tages hensyn til De seks's og Englands uundgåelige politiske krav)?

Hvede-, sukker- og tinoverenskomsternes opbygning, funktionsmåde og virkninger.

I de efterfølgende semestre fortsættes disse læsekredsøvelser på den måde, at læsekredsene som team undersøger bestemte emner, som de samarbejder til et systematisk hele. Resultaterne af disse undersøgelser, der fremlægges i form af korte indlæg, bliver derefter gennemgået for det samlede hold. I det forløbne studieår behandlede man således følgende emner:

IBRD og IFC i eksportfinansieringens tjeneste.

USSR som kapitaleksportør.

Muligheder for udvidelse af Øst-Vesthandelen.

Kina som Vesteuropas handelspartner.

Markedsbetingelser og handelsudsigter i Latinamerika.

3. *Virksomhedsbesøg*. Virksomhedsbesøg er et nyttigt supplement til den teoretiske undervisning. De tjener til at give de studerende lejlighed til med erhvervenes udøvere at drøfte problemer, som de støder på i det teoretiske lærestof såvel som i deres eget praktiske virke. Nyttevirkningen af disse besøg søges forøget ved at formå praktikerne til ved hjælp af praktiske tilfælde («cases») at delagtiggøre de studerende i de af virksomhederne indhøstede erfaringer. Besøgene lægges til virksomheder, der har tilknytning til udenrigshandel.

Der blev i årets løb aflagt besøg i følgende virksomheder:

Skånes Handelskammare, Malmö.

Madrasfabriken DUX, Ljungs Industrier A/B, Malmö.

Aktiebolaget Reymersholms Livsmedel, Hälsingborg.

Frederikssund Jernstøberi & Maskinfabrik A/S, Frederikssund.

Frederikssund Andels-Svineslagteri, Frederikssund.
A/S LINEX, F. Duelund Nielsen, København.
Motorfabriken BUKH A/S, Kalundborg.

Skånes Handelskammare. Handelskammerets administrative leder, direktør Gösta Jacobsson, gav på baggrund af en kort historisk skitse en redegørelse for Skånes erhvervsliv og de forskellige erhvervsgrenes struktur.

Skånes engroshandel, der er koncentreret i Malmö og Hälsingborg, tager mest sigte på forsyning af hjemmemarkedet. Importen »over kajen« i Malmö er således 3 à 4 gange så stor som eksporten. De godt 100 virksomheder, der driver eksport, havde dog en udenlandsk omsætning, der er nær ved at tangere $\frac{1}{4}$ milliard sv. kr.

Direktør Jacobsson kom også ind på det danske islæt i Skånes erhvervsliv og fremdrog nogle eksempler på den betydelige indsats, der blev gjort i Skåne af fremsynede danske erhvervsfolk.

Der blev til slut lejlighed til kort at drøfte fremtidsudsigterne for skånsk erhvervsliv også med henblik på de europæiske markedsdannelser.

I forbindelse med Skånes Handelskammare besøgte vi

Madrasfabriken DUX, Ljungs Industrier A/B. Denne virksomhed har i løbet af de 30 år, den har bestået, udviklet sig til Skandinaviens største fabrik for polstrede møbler med en årlig omsætning på over 30 mill. sv. kr. Ljungs Industrier A/B har integreret virksomheden i Malmö med sine egne »underleverandør-fabrikker«, der er beliggende andre steder i Sverige.

Efter et rids over produktionsgangen besøgte fabrikken, og der blev under denne rundgang lejlighed til at drøfte forskellige principielle og aktuelle driftsøkonomiske spørgsmål.

Det salgsfærdige produkt fremtræder i »knock-down« formen, idet de del-elementer, det består af, nemt og hurtigt kan samles på salgsstedet. Foruden de fragt- og lagerpladsbesparende fordele, »knock-down« systemet rummer, åbner det muligheder for vidtgående rationalisering i selve produktionsprocessen — enkelte elementer kan fremstilles separat, man opnår lettelser i fremstillingsprocessen ved arbejdsobjekternes håndterlighed og m. fl.

Interessant var det at stifte bekendtskab med den måde, hvorpå man har formået at tilgodese individuelle kundeønsker under den ellers uniforme seriefremstilling. Endvidere så man, hvorledes håndværksmæssig grundighed blev kombineret med industriel masseproduktion til fremme af produkternes kvalitet.

Den teknisk-økonomiske orientering varetoges af ingeniørerne Rune Davidsson, Roland Redegren og Simon Daniloff, medens den kommercielle blev foretaget af direktør Ljung sammen med eksportchef Borg.

Salget er udskilt fra DUX fabrikken og varetages af et særligt foretagende, nemlig Ljungs Industrier A/B. I eksporten arbejder man for en

stor del med egne mere eller mindre selvstændige filialer på aftagermarkederne. I U.S.A. har man således oprettet DUX Inc. San Francisco med afdelingskontor i New York. Der findes DUX Furniture Montreal og DUX Leopoldville, Belgisk Congo. I nabolandene samt i Benelux, Østrig og England arbejder man på licensbasis, medens der til den øvrige del af verden foregår direkte eksport; til Tyskland, Schweiz og Italien kan man betegne den som regelmæssig, medens den for den øvrige del af verden kun kan kaldes for sporadisk. Bemærkelsesværdigt var det, at man i Tysklands-eksporten har sprunget engrosleddet over. Dette beror formentlig tildels på det tyske møbelmarkeds struktur, hvor de indenlandske producenter har deres egen salgsorganisation.

I tilknytning til direktør Ljungs redegørelse udspandt der sig en livlig diskussion om eksportens mest hensigtsmæssige formidler typer, om specialmessernes salg fremmende betydning, om salgsvandredstillinger, om konsignationssalg, om eksportens finansiering m. m. m.

Aktiebolaget Reymersholms Livsmedel A/B. Reymersholms Livsmedel, som er et led i den store Reymersholm koncern, har specialiseret sig i fremstilling af fiskekonserves samt mayonnaise og afsætter størstedelen af sin produktion (ca. 80%) på hjemmemarkedet, og det har så godt som samtlige svenske levnedsmiddelforretninger som aftagere. Salget til disse formidles hovedsagelig af grossister.

Reymersholms eksport har kun et fåtal af lande som betydelige aftagere, blandt hvilke Australien og New Zealand indtager en dominerende stilling. Man driver en selektiv salgspolitik på de udenlandske markeder, idet man tilsigter varernes rette placering i et sortiment af tilsvarende høj kvalitet. Man foretager en gennemgående varetilpasning på de enkelte markeder, både hvad smag (saltning, røgning o. l.) og klimatisk betinget holdbarhed angår. I sidstnævnte henseende er det virksomheden magtpåliggende at føre kontrol med, at butikslagrene under de forskellige himmelstrøg ikke er større end forsvarligt under hensyn til den klimatiske påvirkning af holdbarheden. Til overvågelse af det selektive moment i salget og med varetilpasningen for øje besøges detailforretningerne af Reymersholms egne repræsentanter, idet selve salget varetages af importgrossister; på enkelte markeder foregår salget gennem ene-agenter. I tilknytning til direktør Hans Rieses redegørelse for salgsarbejdet havde man lejlighed til ikke blot at drøfte salgsmæssige, men også kalkulatoriske problemer, hvorunder man særlig kom ind på drøftelse af konkurrencekalkulation i eksporten.

Frederikssund Jernstøberi og Maskinfabrik A/S. F.J.M., der blev grundlagt i 1845, fremstiller støbegods af jern såvel til eget brug som til andre industrier (såsom dele til skibsmaskiner, pumpelede og kogeplader m. m.). Desuden forskellige værktøjsmaskiner såsom cylinderudboringsmaskiner

og krumtapslibemaskiner. Endvidere omfatter F.J.M.s virksomhed fremstilling og montering af knuse- og sorter-anlæg for kul- og koksdistributorer.

Under fremvisningen af støberiet og maskinfabrikken gjorde prokurist Ørskov Hansen assisteret af støbemester Juhl rede for indkøbet af råmaterialer, hjælpestoffer og brændsel samt for spørgsmålet om egne og kundedejede støbemodeller. Det meste af besøgstiden blev dog udfyldt af direktør Christensen, som gav en fyldig og klar fremstilling af virksomhedens salgsorganisation og især af eksporten. Denne former sig tildels som »bestillingsforretning«, idet firmaet her virker i egenskab af lønindustri. Det er således tilfældet med cylinderboremaskiner og krumtapslibemaskiner, som finder afsætning til adskillige af verdens store industrilande samt til en hel række oversøiske lande, der befinder sig endnu på industrialiseringens begynderstadium (f. eks. Columbia, Peru, Indien, Indonesien, Malaya) endog til enkelte uudviklede lande (f. eks. Saudi Arabien og Kuwait).

Støbegods — herunder leverancer til forskellige udenlandske skibsværfter og maskinbyggere — samt elektriske koldsave eksporteres af virksomheden selv med agenter som gængse formidlere på aftagermarkederne.

Under den påfølgende drøftelse, hvor eksportproblemerne var det centrale emne, kom man også ind på adskillige spørgsmål vedrørende råmateriale-indkøbet. For at sikre en ubrudt produktionstakt planlagde man oprettelse af et eget stålstøberi for at undgå den lange ventetid — 4—5 måneder — som er blevet almindelig idag.

Dette virksomhedsbesøg blev kombineret med et efterfølgende besøg på

Frederikssund Andels-Svineslagteri. En orienterende rundgang på selve slagteriet og det dertil knyttede ægpakkeri blev ledet af kontorchef Andersén, der gav de studerende et godt overblik over produktionen og især over fremstilling af bacon til det engelske marked. Under den påfølgende rundbordssamtale gav direktør Vagn Jensen indledningsvis en fyldig redegørelse for de danske svineslagteriers virksomhed i almindelighed og for Frederikssund slagteris i særdeleshed.

I 1957 blev der her i landet slagtet ca. $7\frac{1}{2}$ mill. svin, hvoraf de 88 % faldt på andelsslagterierne og de 12 % på privatslagterier. Der udfoldes energiske bestræbelser på at forbedre og standardisere kvaliteten af dansk bacon. Veterinærkontrollen er derfor suppleret med den såkaldte baconkontrol, der går ud på at overvåge, at markedets tekniske krav til varen sker fyldest. I samme øjemed fører andelsslagterierne en noteringspolitik over for landmændene, der tager sigte på at fremme produktionen af magre svin, der er mest efterspurgt på det engelske marked. Den tekniske varetilpasning bidrager også Slagteriernes Forskningsinstitut i Roskilde sit til.

Bacon-eksporten, der som bekendt er centraliseret, varetages af Eksport-Svineslagteriernes Salgsforening. Der er dog indrømmet de enkelte slagterier valgfrihed med hensyn til, hvem af de 21 godkendte importagenter de vil benytte ved afsætningen på det engelske marked. Det er selvklart, at slagterierne er interesseret i at opretholde en personlig kontakt med deres salgsformidlere i England. Eksporten til andre lande er efterhånden blevet af mere lejlighedsvis karakter, idet disse lande ved at fremelske selvforsyning kun køber, når deres egenproduktion ikke er tilstrækkelig til at dække hjemmeforbruget.

I diskussionen kom man ind på mulighederne for gennem en større spredning af eksporten at forøge salget. Den stigende kødkonserver-eksport søger slagterierne at yde deres støtte til ved at sikre kødkonserver-fabrikkerne jævne råvareleverancer til rimelige priser. Hvor betydende en faktor kødkonserver-eksporten er blevet for den danske svineproduktion, fremgår af, at omtrent halvdelen af svinetilførslerne nu går til vor hjemlige kødkonserver-industri, og at kødkonserver-eksporten for tiden overstiger 1 mill. kr. pr. dag.

Endelig diskuterede man iøvrigt metoder og midler, der er egnet til yderligere at fremme den danske kødeksport.

A/S LINEX, F. Duelund Nielsen. Fabrikken LINEX fremstiller målestokke, trekanter, skabeloner, vinkelmålere og andre rekvisitter til udførelse af tekniske tegninger. Mangesidigheden begrundes med færdigvarernes produktions- og afsætnings-samhørighed.

Fabrikant Duelund Nielsen, der selv førte os gennem fabrikken, gjorde rede for virksomhedens tekniske indretning med særligt henblik på den fremadskridende automatisering. Sammenlignet med de tidligere håndbetjente maskiner har således de af LINEX selv fremstillede halv-automatiske prægemaskiner med hydraulisk automatik den firedobbelte kapacitet.

Efter en omtale af råvareindkøbet koncentreredes samtalerne om eksporten, som udgør 75% af salget. Oparbejdelsen af aftagermarkeder foregår ved personlige undersøgelser i marken, og disse udforskningsrejser foretages som regel af ledelsen selv. Det er på denne måde lykkedes LINEX at skaffe sig indpas i U.S.A., der er virksomhedens største aftagermarked. I sin helhed er salgets tyngdepunkt at finde i Europa samt i Nord- og Sydamerika; men med en fremadskridende højnelse af det kulturelle stade er også Afrika og Asien ved at blive aftagere.

På aftagermarkederne betjener man sig dels af eneforhandlere, der mest køber for egen regning, dels af agenter, men omtrent 10% af eksporten falder på danske eksportører. »Produktionssupplerende« eksport forekommer også. Dette er således tilfældet med Tyskland, hvor en fabrikant har set sin fordel i at supplere sin egen produktion med LINEX's produkter, som han sælger igennem sin egen afsætningsorganisation. Under drøftel-

sen berørte man virksomhedens forventede stilling under de nye europæiske markedsdannelse. Man diskuterede endvidere, hvilke salg fremmende midler der var mest hensigtsmæssige for virksomheden — reklame, deltagelse i messer og udstillinger, kontaktførm med kunderne — og kom sluttelig ind på prispolitiske spørgsmål.

Motorfabriken BUKH A/S. Denne virksomhed havde stillet sin direktionssekretær, cand. polit. Radisch, overværkførerne Mortensen og Jørgensen, eksportchef Boisen og hans medhjælper Billesbølle til vor rådighed.

Herr Radisch, der gjorde udførlig rede for virksomhedens udvikling og produktion, begrundede den produktionsomlægning, man efter sidste verdenskrig var nødt til at foretage. I den forløbne tid siden da har man indskrænket antallet af de fremstillede typer til nu kun at omfatte enkelte få. Gennem omhyggelige driftskalkyler fandt man ud af, hvilke motorer man kunne fremstille billigst. Jævnside hermed foretagne markedsundersøgelser viste samstemmende, at den i produktionen billigste type tillige frembød de gunstigste afsætningsmuligheder. En serieproduktion af få størrelser små dieselmotorer under 50 hk. var løsningen. En sådan specialisering måtte på grund af det danske markeds lidenhed nødvendigvis baseres på udlandets aftagerevne; og eksporten andrager da også i dag 80 % af produktionen, som udgør ca. 3.000 motorer om året.

For at møde de senere års tiltagende importrestriktioner i adskillige lande, der selv har påbegyndt en produktion af motorer i de — selvsagt — små typer, er BUKH slået ind på at fremstille traktorer til motorerne til salg på hjemmemarkedet, der har jævnt stigende forbrug af traktorer, for hvilke importen udgør ca. 10—12.000 stk. om året. Der har også været tilløb til eksport af dette produkt, idet det er lykkedes at sælge 170 stk. til Spanien, og man er for tiden i gang med at bygge et marked op i Holland. Omvisningen i fabrikken gav et godt indblik i, hvorledes en moderne industrivirksomhed har forstået at drage nytte af den driftsøkonomiske forsknings resultater. Materialernes glidende strøm gennem de halv- og helautomatiske værktøjsmaskiner og produkternes færdigbehandling i montageafdelingen gav et imponerende bevis på den moderne teknisk høje stadi.

Til mange oversøiske markeder eksporterer man indirekte gennem Ø. K., hvis salgsorganisation ude i teknisk henseende støttes af BUKH's egne ingeniører.

Den direkte eksport foregår mest ved hjælp af to formidlertyper, nemlig 1) commission agents, som ikke fører lager, men som kun har rene salgsformidlingsfunktioner, og 2) sole agents, som køber i fast regning og sørger for teknisk service. Med de tiltagende importrestriktioner, som er en følge af iværksat egenproduktion, er eksporten blevet vanskeligere, og man er nødt til i større og større udstrækning at domiciliere sin produktion på

de afspærrede markeder. Efter at Brasilien har indført en ny told på 80 %, har BUKH i samarbejde med Ø. K. nylig oprettet en fabrik i dette land, hvor der skal fremstilles både marine- og stationære motorer. Motorerne skal til at begynde med fremstilles med 50 % nationale dele, men efterhånden skal den nationale bestanddel af produktet forøges.

Man undlod heller ikke ved denne lejlighed at drøfte de mest aktuelle eksportproblemer, navnlig med henblik på de nye markedsdannelser, og hvad udvælgelse af formidlere på aftagermarkederne angår.

4. *Studierejse til Norditalien, september 1957.* Under ledelse af docent, dr. Z. D. Lando og cand. polit. Lauge Stetting foretog et hold på 12 studerende i udenrigshandel i dagene fra den 31. august til den 8. september en studierejse til Norditalien. Sådanne studierejser arrangeres hvert år for eksamensholdene i udenrigshandel med det formål at give de studerende lejlighed til at øve sig i praktisk markedsanalyse. Efter rejsen udarbejder de studerende en rapport over rejsens resultater. I år besøgte man byerne Milano, Torino og Genua.

I Milano besøgte radio- og televisions-koncernen »Magneti Marelli«, der består af 11 el- og radio-tekniske selskaber med ialt 20 fabrikker. Foruden en direkte eksport har denne koncern en omfattende indirekte eksport gennem italienske biler, skibe, maskiner m. v. I Milano besøgte også den store kunstfibergruppe »Snia Viscosa«, der eksporterer næsten halvdelen af sin produktion. Man fik her et godt indblik i gruppens råvare- og salgsproblemer. Endelig besøgte holdet den store internationale udstilling af kunsthåndværk, »Triennalen«.

I Torino besøgte holdet engros-markedet for frugt og grøntsager, den store internationale udstillingsbygning »Torino Esposizione«, automobil-fabrikken »FIAT«, vermoudfirmaet »Martini & Rossi« samt chokoladefirmaet »Caffarel Prochet«. Alle steder havde man lejlighed til med lederne at diskutere virksomhedens organisations- og markedsproblemer.

I Genua besøgte man havnen — en af de største i Europa — hvor havneledelsen gav holdet et godt indtryk af en moderne havns trafiktekniske indretninger og økonomiske politik.

Foruden det store faglige udbytte gav denne studierejse også de studerende i udenrigshandel lejlighed til at komme i nærmere kontakt med hinanden og lederen af studiet. En sådan kontakt må anses for at være af den største betydning, ikke mindst for studerende på aftenstudierne, hvor det sikkert er en hæmsko for initiativ og arbejdslyst, at gruppedannelsen i almindelighed er mere løs, tilfældig og splittet end på dagstudierne.

5. *Dimittenderne og Instituttet.* De senere års dimittender har årgangsvis arrangeret regelmæssige sammenkomster, som Instituttet har været invi-

teret til. Gennem dette sammenhold er der skabt en levende kontakt med dimittenderne, som har været til gensidig nytte.

Adskillige af HD-erne, der har deres virke i udlandet, har med regelmæssige mellemrum holdt Institutttet underrettet om deres indtryk, iagttagelser og erfaringer.

Institutttet har til gengæld efter bedste evne bistået HD-erne ved planlægelse af studieophold, forretningsrejser, markedsundersøgelser m. m.

6. *Instituttets samlinger.* Institutttet har i det forløbne år modtaget en række publikationer, især beretninger og rapporter fra tilsvarende institutter i andre lande, fra internationale organisationer, udenlandske banker, handelsorganisationer og regeringskontorer. Institutttets samling af studie-kredsopgaver er vokset med 107 opgaver og udgør herefter 2257 opgaver.

7. *Udlån og besøg.* Imod 1550 i 1956/57 har udlånenes antal i 1957/58 været 1490, og medens antallet af besøgende i året 1956/57 var 3050, udgjorde det i beretningsåret 2970. Blandt Institutttets besøgende har der i år været ualmindelig mange udenlandske gæster og dimittender, der har deres virke i udlandet.

III. Udenrigshandels-indeks.

Nuværende og tidligere studerende, der søger oplysninger om aktuelle udenrigsøkonomiske emner, har stort udbytte af Institutttets løbende registrering af artikler i en række udenlandske tidsskrifter og dagblade. Denne registrering danner desuden et væsentligt grundlag for Institutttets undersøgelsesvirksomhed. Registreringen har i beretningsåret omfattet følgende periodiske publikationer:

Aussenhandelsdienst.
 Chamber of Commerce Journal.
 Economist.
 Export.
 Financial Times.
 Foreign Commerce Weekly.
 Neue Zürcher Zeitung.
 Norges Utenrikshandel.
 The Times Review of Industry.
 Wirtschaftliche Mitteilungen.
 Wirtschaftsdienst.

Institutttets kartotek over registrerede artikler er tilgængeligt for enhver interesseret. Antallet af skrevne kort har for det forløbne år andraget ca. 5.000. Kartoteket for årene 1956—58 udgør herefter ca. 31.300 kort. Kortene fra før 1956 er arkiveret, men er stadig tilgængelige.

IV. Instituttets arbejde udadtil.

Instituttets leder har i efteråret 1957 deltaget i Provinshandelskammerets Eksportkonference i Hamburg, som behandlede emnet: Europa ændrer eksportstruktur.

Endvidere henvises til det under I. Undersøgelingsvirksomhed omtalte foredrag i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab om: Øget afsætning af landbrugsprodukter — muligheder, metoder og midler.

I marts 1958 har Instituttets assistent ledet Foreningen af Danske Erhvervsøkonomers eksportkursus på Arnakhus.

Instituttet har i den udstrækning, tiden har tilladt det, ydet erhvervspraktikere bistand med oplysninger vedrørende udenrigshandelsforhold. Man har principielt kun besvaret de henvendelser, der var af mere almen eller teoretisk art, såsom spørgsmål om handelsklausuler, standardkontrakter, import- og betalingsbetingelser og lignende. Derimod kan Instituttet ikke besvare forespørgsler af konkret, praktisk karakter, da sådanne spørgsmål ligger uden for Instituttets virksomhedsområde og kompetence.

Lærerrådet ved Handelshögskolan vid Åbo Akademi meddelte lederen af Eksportinstituttet beskikkelse som eksaminator af diplomekonom Bengt Boström i Företagsekonomi til ekonomie kandidatexamen. I medfør heraf bedømte Instituttets leder i det forløbne år den af Bengt Boström indleverede pro gradu afhandling, betitlet: Den offentliga exportfrämjande verksamheten i Finland efter andra världskriget.

I tilknytning hertil underkastedes Boström en indgående eksamination ikke blot i afhandlingens emneområde, men tillige i de øvrige erhvervsøkonomiske fag, der indgår i vort studium Udenrigshandel, og som eksaminanden i sin egenskab af stipendiat har haft lejlighed til at følge gennem adskillige semestre.

Erhvervsretligt institut.

Inden for området erhvervsret har der været arbejdet med følgende opgaver:

Assistent, cand. jur. Mogens Eggert Møller har med støtte fra foreningen af statsautoriserede revisorer fortsat sit forskningsarbejde i skatteret. Han er i færd med at udarbejde en bog om »ikke-pengelig indkomst« og har navnlig koncentreret sig om personaliseringsteknikken, indkomstbegreberne, naturalindkomst i snævrere forstand, afgrænsningen mellem omkostninger og privatforbrug og modtagelse af formålsbundne ydelser. Herudover har han skrevet et mindre arbejde til det svenske fagtidsskrift »Skattentytt« om »Hovedproblemer i den danske skattereformsituation«.

Assistent, cand. jur. Ole Lando har i det forløbne år fortsat sit forskningsarbejde inden for den interlegale handelsret. Endvidere har han i samarbejde med assistent, cand. polit. Lauge Stetting og lektor, cand. merc.

O. Loff forberedt en udvidelse og omlægning af undervisningen i international handelsret under specialstudiet udenrigshandel. Den juridiske undervisning under dette studium har hidtil væsentligst taget sigte på den internationale privatret, d. v. s. spørgsmålet om, hvorvidt danske domstole anvender fremmed eller dansk ret i en sag, der har tilknytning til udlandet. Efter planen, der tænkes at skulle træde i kraft fra efteråret 1958, udvides undervisningen med en gennemgang af retsreglerne om udenrigshandelens vigtigste kontrakter: købet, transportaftalen, transportforsikringskontrakten og mandatkontrakten. Gennemgangen tænkes ikke blot at omfatte dansk rets regler om de pågældende kontrakter, men også fremmed rets regler på de punkter, hvor de i anglo-amerikansk, tysk og fransk ret afviger væsentligt fra dansk ret.

Den 18. april holdt Ole Lando efter indbydelse en forelæsning på Handelshøgskolan i Göteborg om domstolenes internationale kompetence i køb. I forelæsningen blev der i hovedsagen redegjort for, under hvilke betingelser en dansk, svensk eller norsk købmænd vil kunne sagsøge en udlænding i Danmark, Norge eller Sverige og efter hvilke regler han kan blive sagsøgt i Tyskland, Frankrig og England eller et af de skandinaviske lande.

Professor Jan Kobbarnagel har bearbejdet lærebogen »Erhvervsretten i Grundtræk« med henblik på 4. udgave, der udkom august 1958. Stoffet er à jourført og omarbejdet på væsentlige punkter, navnlig fordi tilkomsten af meget nyt stof har nødvendiggjort en beskæring eller stramning på andre punkter.

Kompendiet »Juridisk Sprogbrug« er gennemarbejdet med henblik på snarlig udgivelse af bogen i trykt form. Der er navnlig tilstræbt et samarbejde med sproglærerne i engelsk, tysk og fransk i den hensigt at indføje oplysninger om visse juridiske termers korrekte oversættelse.

Der er planlagt udgivelse af en domssamling til studiebrug. I årets løb er dommene udvalgt og gennemdrøftet med instituttets assistenter, og et manuskript er udarbejdet. Bogen vil udkomme i slutningen af 1958.

Instituttet har haft et nært samarbejde med instituttet for Salg og Reklame angående undervisningen i konkurrenceret, herunder særlig studiekredsarbejdet, og angående tidsskriftet Det Danske Marked, hvortil professor Kobbarnagel har leveret bidrag i årets løb. Der er endvidere samarbejdet med Regnskabslaboratoriet angående undervisningen i Selskabsret og Skifteret, idet disse discipliner er overtaget af professor Kobbarnagel, efter at kontorchef Mørck er fratrådt som lærer. Endelig har der — særlig gennem Ole Lando — været et nært samarbejde med Eksportinstituttet angående undervisningen i Interlegal Handelsret, se herom ovenfor.

Professor Kobbarnagel har fortsat og afsluttet sit arbejde i varemærkekommissionen, hvis betænkning udkom i foråret 1958. Han har endvidere

bistået Det Internationale Handelskammer, bl. a. ved udarbejdelsen af kommentarer til forslaget til en international købelov, og han deltog på den danske nationalkomité's vegne i et møde om dette emne i Paris i marts måned 1958. Han har ligeledes medvirket i det nordiske og internationale arbejde inden for Foreningen for Industriel Retsbeskyttelse.

Endelig har professor Kobbernagel i beskedent omfang virket som foredragsholder og kursusleder uden for Handelshøjskolens rammer, således ved et af Teknologisk Institut arrangeret konsulentkursus i april 1958 og ved et af Forbrugerrådet arrangeret møde i november 1957.

Forsikringsinstituttet.

Instituttet har under ledelse af professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen og professor Jan Kobbernagel og med cand. polit. Knud Hansen som assistent fortsat sit arbejde efter samme retningslinier som hidtil.

I årets løb er assistentens arbejde om »Kontraktvilkår og maksimering« udsendt som skrift nr. 2 i instituttets skriftrække. Andet oplag af skrift nr. 1 »Genforsikringsformer«, blev hurtigt udsolgt. Skrift nr. 2 blev derfor fremstillet i et noget større oplag.

Assistenten anvender fortsat størstedelen af sin tid til analyse af økonomiske problemer i forbindelse med genforsikringsbenyttelse og genforsikringsvirksomhed. Arbejdet påregnes afsluttet i løbet af et års tid. Til fuldførelsen er bevilget støtte fra Statens almindelige Videnskabsfond.

I forbindelse med sin undervisning i faget organisation har assistenten gennemgået den foreliggende litteratur om elektronmaskiner og offentliggjort oversigtsartiklen »Om elektroniske beregnings- og datamaskiner« i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift 1958, nr. 1, s. 37—46.

Assistenten har fortsat været medlem af bedømmelsesudvalget for Akquisitionsschefernes Fællesråds prisopgave og af redaktionsudvalget for »Nationaløkonomisk Tidsskrift«.

Instituttets samlinger er blevet forøget med materiale fra danske og udenlandske institutioner og selskaber, med tidsskrifter og med de opgaver, der i årets løb er skrevet af de studerende. Samlingerne er i vidt omfang blevet benyttet af forsikrings- og andre studerende, af dimittenderne og af selskaberne.

Der er som hidtil afholdt frie forelæsninger i samarbejde med Forsikringsforeningen. I forårssemestret afholdtes en række om kontorautomatisering. Heri indgik følgende forelæsninger:

Direktør, civilingeniør S. A. J. Mansted, H.D.: Automatiseringens virkning på teknik og mennesker.

Direktør, cand. act. N. E. Bech: Den moderne elektronregnemaskine, et nyt og nyttigt værktøj.

Direktør Paul de Waal: Fortløbende databehandling ved hjælp af kodebånd og -kort.

Konsulent Willy Olsen: Fra hulkort til elektronisk databehandling.

Alle forelæsningerne blev foruden af de studerende overværet af ca. 350 andre deltagere.

Det økonomiske Forskningsinstitut.

Instituttet har i det forløbne år været ledet af professor, dr. oec. P. Nyboe Andersen og lektor, dr. polit. Bjarke Fog med cand. oec. Erik Johnsen som assistent.

Professor Nyboe Andersen har medvirket som officiel opponenter ved forsvaret af lektor Erik Hoffmeyers disputats »Dollar Shortage« for den statsvidenskabelige doktorgrad ved Københavns Universitet. Ligeledes har han været bidragsyder til festskrift til professor Zeuthen med artiklen »Eksempler på økonomisk irreversibilitet«. Hans lærebog i Udenrigsøkonomi er udsendt i finsk oversættelse.

Professor Nyboe Andersen har fortsat været medlem af trustkommissionen og fra efteråret 1957 tillige af Aktielovkommissionen. Han har holdt en række foredrag om aktuelle økonomiske problemer (herunder navnlig fællesmarkedsproblemer) i erhvervskredse m. v.

Den i sidste års beretning nævnte undersøgelse over prisdannelsen indenfor boligbyggeriet i Stor-København af lektor Bjarke Fog er nu udsendt af Håndværksrådet. Den i sidste beretning nævnte afhandling Priskalkulation og Prispolitik er af Bjarke Fog forsvaret for den statsvidenskabelige doktorgrad ved Københavns Universitet. Sammen med ekon. dr. Arne Rasmussen har Bjarke Fog skrevet første bind til en ny lærebog i driftsøkonomi, der udkom i august måned. I festskrift til professor Zeuthen har Bjarke Fog bidraget med en artikel om usikkerhedsmomentets betydning for en virksomheds prispolitik.

I forbindelse med den i sidste årsberetning omtalte undersøgelse af rationaliseringens indvirkning på produktiviteten i forskellige industrivirksomheder har dr. polit. Bjarke Fog i efteråret 1957 gennemført en studierejse i U.S.A. efter indbydelse af den amerikanske regering, hvor han har kontaktet universiteter, institutter og enkeltpersoner, der har arbejdet med lignende problemstillinger, ligesom han fik lejlighed til at kontakte enkelte Handelshøjskoler.

Assistent, cand. oec. Erik Johnsen har offentliggjort to mindre oversigtsartikler i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, dels om kalkulationsproblemer, dels om personalebehovet ved indførelse af elektronregnemaskiner. Han har anmeldt en række bøger i samme tidsskrift og fortsat fungeret som redaktionssekretær.

Sammen med lektor Torben Agersnap har Erik Johnsen påbegyndt en serie eksperimenter med det formål at udforske virksomheders målsætnings- og strategimodeller. Han har sammen med lektor Agersnap herom offentliggjort en artikel i *Erhvervsøkonomisk Tidsskrift*: Økonomispil et nyt redskab for forskning og undervisning i virksomhedsledelse. Dette arbejde er understøttet af Philipsfonden.

Instituttets løbende analyse af den økonomiske udvikling er fremkommet i form af en række dagbladskronikker.

I efteråret 1957 og foråret 1958 har Erik Johnsen afholdt en forelæsningsrække i operationsanalyse, som i kompendieform er udkommet som nr. 6 i Handelshøjskolens serie »Undervisningsmaterialer«. Erik Johnsen har deltaget i en studierejse til Sverige med det formål at få et indblik i større svenske virksomheders anvendelse af operationsanalyse.

Bjarke Fog og Erik Johnsen har til stadighed haft forbindelse med forskellige virksomheder med det formål at skaffe casemateriale til studie- og analysebrug.

I efteråret 1957 og foråret 1958 har professor Ed. Spengler fra Brooklyn College opholdt sig som gæsteforsker ved Handelshøjskolen og har her navnlig haft tilknytning til Det økonomiske Forskningsinstitut. Professor Spengler har udarbejdet oversigter over den danske økonomiske aftenundervisning. Endvidere har han offentliggjort en artikel i *Erhvervsøkonomisk Tidsskrift*: Inflation in the world markets, medens en større afhandling, *Personal Income Taxes in Denmark and the U.S.A.* er under offentliggørelse i *Nationaløkonomisk Tidsskrift*.

Fru Jytte Holm har stadig fungeret som instituttets sekretær.

Detailhandelens regnskabsundersøgelser.

Det økonomiske Forskningsinstitut har i årets løb ligesom i de foregående år foretaget undersøgelser af driftsforhold m. v. inden for detailhandelen. 215 boghandlere og 70 møbelhandlere har på foranledning af deres brancheforeninger tilstillet instituttet regnskabsmæssige oplysninger vedrørende drift og status i året 1957 eller senest afsluttede regnskabsår. På grundlag heraf er udarbejdet en beretning for hver af de to brancher, hvorhos hver enkelt detailhandler har modtaget en oversigt, der viser forholdene i hans forretning jævnført med de beregnede gennemsnitstal for den størrelses- og beliggenhedstype, som hans forretning tilhører.

Undersøgelserne er udført af cand. polit. T. B. Riber.

Det Ibero-amerikanske Institut.

(Tallene i parentes gælder 1956—57).

Institutarbejdet forløb efter de sædvanlige retningslinier med små fremgange og enkelte tilbageslag på de forskellige i det følgende nævnte

områder. Blandt de sidstnævnte bør vel navnlig bemærkes tilbagegangen i tilsendelse af tidsskrifter, et faktum som dog sikkert har sin forklaring deri, at den eneste gengæld Institutet har kunnet præstere hidtil består i den årlige jule- og nytårshilsen.

Ordbogskartoteket nåede ved en tilgang på 2.600 op på ca. 38.600 kort ved årets udgang.

Biblioteket. — Udlånet androg 857 (839) numre. Bemærkelsesværdigt i den forbindelse er det efterhånden mærkbare træk på Institutets økonomisk-statistiske materiale, en form for udlån som dog giver en del ekstraarbejde, idet lånerne gennemgående savner tilstrækkelige sproglige forudsætninger for at kunne udnytte materialet fuldt ud og derfor må have en del hjælp. En anden og særdeles beklagelig ulempe på dette område er pladsmangelen, som bevirker, at der kun forefindes det allernyeste materiale på reolerne. Det lidt ældre materiale må til stadighed henlægges på loftet under så utilgængelige forhold, at det i realiteten må betragtes som tabt som udlånsobjekt. Bogbestanden øgedes med 290 (42), og udgør nu 4.754. Ved årets udgang modtog Institutet regelmæssigt 83 (103) forskellige tidsskrifter og 8 (7) dagblade.

Diskoteket er uændret på 71 plader.

Foredragsvirksomheden. — Der afholdtes følgende 11 foredrag i årets løb:

- 23.-9.-57: »*Hitos en la Poesia Contemporánea del Peru-Iguren, Vallejo y Cesar Moró*«
ved Chargé d'Affaires for Peru, D. Edgardo de Habich.
»*Om Peru og Danmarks samhandel med Peru*«
ved ambassadør Viggo Jensen.
- 27.-9.-57: »*Peru: Natur, mennesker og erhverv*«
ved dr. phil. Aage Aagesen.
»*Algunas Expresiones Folklóricas del Peru*«
ved D. José Bresciani.
- 7.—22.-11.-57: »*Sydamerikas befriere — Bolívar og San Martín*«
ved dr. phil. Holger Brøndsted (4 foredrag).
- 3.-12.-57: »*Goyá*«
ved lektor i spansk v. Århus Universitet, D. Gabriel Rosado.
- 5.-12.-57: »*Castilla*«
ved lektor i spansk v. Århus Universitet, D. Gabriel Rosado.
- 27.-3.-58: »*Toro*«
ved D. Francisco López.

Tilslutningen til sprogstudierne.

Tilslutningen til spanskundervisningen viser fortsat støt fremgang med 327 (294) tilmeldte studerende pr. 1.-9. 1958. Bemærkelsesværdigt i denne forbindelse er vel det på Institutlederens instændige opfordringer genoprettede spanskhold for de H.A.-studerende. Dette hold er på 30 elever.

Portugisisk må derimod notere en tilbagegang, idet der ikke er oprettet noget nyt begynderhold, men kun fortsættes med et 2. årshold på 4 studerende.

Besøg.

Fra det danske gesandtskab i Uruguay blev Instituttet anmodet om at tage sig af arrangementet for en gruppe uruguayanske økonomer i forbindelse med et påtænkt besøg i Danmark. Da besøget faldt i ferietiden, viste det sig umuligt at arrangere nogen forelæsning af lærere fra Handelshøjskolen eller Universitetet (hvilket gruppen havde ytret ønske om), og økonomerne besluttede sig derfor til et 2-dages ferieophold i Danmark. Gennem Industrirådet lykkedes det dog bl. a. at få arrangeret et besøg på A/S Hellesens Tørelementfabrik.

Den sædvanlige assistance med hensyn til arrangement og tolkning ydedes ligeledes fra Instituttets side over for en uruguayansk svineavler, som var specielt interesseret i køb af danske avlssvin. Denne anmodede Instituttet om støtte fremover, og bad det viderebefordre en eventuel senere officiel henvendelse fra Uruguay om køb af avlsdyr.

Et medlem af en chilensk gruppe af ingeniørstuderende, som for nogle år siden besøgte Danmark, og hvis besøg her blev tilrettelagt af Instituttet, civilingeniør Sr. Rojas Alvarez, aflagde visit på Instituttet medbringende en samling chilensk litteratur og historie som gave til dette. Han anmodede ved denne lejlighed Instituttet om at kontakte ham med danske foretagender, som kunne være interesserede i bygning af et skibsværft i Chile.

Forskelligt.

Instituttet modtog atter i år en samling bøger fra det spanske udenrigsministerium til fordeling som præmier mellem årets to bedste spanskstuderende. Den spanske ambassade meddelte i den forbindelse, at man sikkert vil kunne regne med disse bogpræmier som en fast årlig institution.

Institutlederen modtog fra Instituto de Cultura Hispánica i Madrid invitation til deltagelse i Den III Kongres for Intellektuelt Samarbejde, som i år fejredes i anledning af 400-året for Kejser Karl den V's død. Som tilfældet var ved en lignende invitation (august 1956) til deltagelse i Den II Kongres for Intellektuelt Samarbejde, måtte Institutlederen atter grundet på sygdom, melde afbud. Da denne kongres er en begivenhed i

den spansk-talende verden, som samler et stort antal hispanister såvel fra Europa som fra Amerika, ansås det for mest passende denne gang at sende en repræsentant, nemlig translatør Halvor Søeborg, som i begyndelsen af oktober vil rejse til Spanien. Til dette formål har Handelshøjskolen bevilget translatør Søeborg et beløb på kr. 1000.

Institut for Organisation og Arbejdssociologi

Til brug for undersøgelser over personrelationer i smågrupper har lektor Torben Agersnap sammen med assistent Erik Johnsen udarbejdet et såkaldt økonomispil. Det kan spilles af 5 grupper, og i hver gruppe kan der være 2—10 deltagere. De 5 grupper repræsenterer hver især ledelsen i en virksomhed, og de har til opgave igennem 10 perioder hver af ca. et kvarters varighed at træffe afgørelser vedrørende virksomhedens produktion, salgspris, produktudvikling, salgsindsats, nyinvestering og markedsanalyse. Efter hver termin får ledelsen fra kontrolgruppen oplysning om periodens afsætning og de faktiske produktionsomkostninger i perioden, og spillet går da ud på i løbet af de 10 terminer at handle på en sådan måde, at virksomheden ved spillets slutning har den størst mulige aktivmasse.

Økonomispillet har været gennemført med deltagelse af studerende ved Handelshøjskolen i København, Københavns Universitet, Handelshøjskolen i Århus og Århus Universitet, og man har desuden gennemført det med deltagelse af medlemmer af Foreningen af danske Erhvervsøkonomer, Dansk Rationaliseringsforening og i enkelte private virksomheder.

Man har fra Philips Fond af 1958 modtaget 4.000 kr. til delvis dækning af omkostningerne ved spillets gennemførelse og den videre bearbejdning af materialet i forskningsøjemed.

De hidtil indhøstede erfaringer har vist, at man i dette økonomispil har et nyttigt pædagogisk hjælpemiddel og samtidig et instrument, der kan give materiale til undersøgelser over afgørelsesprocesser i komiteer og udvalg.

Man har fortsat udarbejdelsen af et kompendium i organisation og arbejdssociologi. Det vil foreligge i 4 hefter i løbet af året.

Lektor Agersnap har desuden deltaget i undervisningen ved Dansk Arbejdsgiverforenings kursus på Egelund og Samarbejdsudvalgenes Skole i København.

Med støtte fra de sociologiske selskaber i de nordiske lande har man udsendt 2. årgang af tidsskriftet »Acta Sociologica« under ledelse af et redaktionsråd bestående af de skandinaviske professorer i sociologi og med lektor T. Agersnap som redaktør.

Læge Jørgen Andersen, ekspeditionssekretær, cand. jur. Agnete Weis Bentzon og ekspeditionssekretær, dr. jur. Verner Goldschmidt har anvendt

instituttet som arbejdsplads. Lektor T. Agersnap har som hidtil været instituttets leder, og fru Inge Raun har varetaget sekretærarbejdet i forbindelse med instituttets virksomhed.

Presseforskningen.

I. Presseforskningens grundlag.

Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København blev på grundlag af en donation fra den danske dagspresse oprettet i februar 1954 som en særlig forskningsinstitution, der i tilknytning til *Instituttet for Salgsorganisation og Reklame* beskæftiger sig med pressens samfundsmæssige og økonomiske forhold. Instituttets formål er:

- 1) at gennemføre videnskabelige undersøgelser af pressens samfundsmæssige virksomhed, i første række til klarlæggelse af området »pressens driftsøkonomi«,
- 2) på Handelshøjskolen at opbygge et offentligt tilgængeligt bibliotek vedrørende pressens mangesidede forhold og
- 3) lejlighedsvis at lade afholde enkeltforedrag og kortere forelæsningsrækker i tilslutning til instituttets virksomhed.

II. Forskningsinstitutionens virksomhed.

1. Afsluttede forskningsarbejder.

a. *Kontoplan for danske dagblade.*

Den tidligere iværksatte udarbejdelse af en kontoplan for dagspressen er nu afsluttet. Arbejdet er blevet gennemført ved et samarbejde mellem *Regnskabslaboratoriet* og *Presseforskningen*. Assistent *Zakken Worre*, H.A. & H.D. gennemgik regnskabsopgørelserne for en række danske dagblade — dels i København, dels i provinsen — og opstillede på grundlag af disse studier en kontorramme, som skulle finde anvendelse ved budgetlægningen og regnskabsopstillingen for dagblade af forskellig organisation og størrelse. Manuskriptet er i foråret blevet færdigudformet af professor *Ejner Alkjær* og er i øjeblikket i trykken, således at de to forfatters arbejde i begyndelsen af efteråret vil udkomme som nr. 25 i *Handelshøjskolens skriftrække F* (Skrifter fra *Instituttet for Salgsorganisation og Reklame*) under titlen »Konto-ramme for danske dagblade«. Bogen vil blive tilsendt vederlagsfrit til samtlige danske dagblade.

b. *Pressens metodik.*

Docent, dr. phil. *Hakon Stangerup* har gjort det første danske forsøg på at fastlægge pressens metodik, og resultatet vil foreligge i bogform 4. november 1958 under titlen »Avisens grundproblemer«. Et forsøg i pressemetodik. (Berlingske Presse-Bibliotek nr. 16).

2. Løbende oversigter.

a. *Annonce-index.*

I forrige beretningsperiode gennemførte docent, ekon. dr. *Arne Rasmussen* og assistent, cand. oecon. *Jørgen Gram* i fællesskab en ændring med hensyn til offentliggørelsen af det annoncestatistiske stof i »Det danske Marked«, idet »Danske afsætningsøkonomiske oversigter« blev afløst af »Presseforskningens annonce-index«. I stedet for som hidtil at opsplitte annoncemængden på forskellige varegrupper gik man over til at belyse udviklingen måned for måned ved hjælp af indextal beregnet på grundlag af omsætningen i 1953. Vi bringer således forskydningerne inden for landsavertering, lokalavertering og total annoncemængde for 1) københavnske morgenblade, 2) københavnske middags- og eftermiddagsblade og 3) ugeblade og dagbladstillæg. Arbejdet udføres stadig på *Instituttet for Salgsorganisation og Reklame* og har i beretningsperioden været varetaget af assistent, cand. polit. *Henning Berthelsen*. Man ligger i forhandlinger om at supplere de københavnske tal med statistiske opgørelser for provinspressens annonceomsætning. Indexet omfatter i den omhandlede periode tiden fra 1. halvår 1957 til 1. kvartal 1958.

b. *Dagspressens oplagsvingringer.*

På grund af en omlægning af offentliggørelsestidspunktet foreligger der ikke i denne periode nogen publiceret opgørelse af de oplagskontrollerede danske dagblades oplagsudvikling. Man har anset det for praktisk fremtidig at bedømme den skete udvikling, når oplagstallene for 2. halvår foreligger, hvad der skulle gøre det muligt at vurdere ændringerne inden for et kalenderår som et samlet hele. Tabellerne og den dertilhørende kommentar vil fremtidig blive offentliggjort i »Det danske Marked«s oktober-nummer. Denne gang vil oversigten således undtagelsesvis beskæftige sig med oplagstallene både for 2. halvår 1956 og begge halvår 1957. Arbejdet udføres fortsat af assistent, mag. art. *Ulf Kjær-Hansen*.

3. Igangværende forskningsarbejder.

a. *Ugebladssalget i Danmark.*

Med hensyn til arbejdsopgavens omfang og formål henvises til beretningen for 1956—57. Behandlingen af det omfattende materiale, vi har fået overladt fra medlemmerne af »Den Illustrerede Presses Udgifterforening«, har i nogen grad måttet udskydes på grund af det store arbejde, konto-rammens færdiggørelse medførte; men undersøgelserne er nu så langt fremskredet, at resultaterne kan forventes offentliggjort i foråret 1959. Arbejdet ledes af professor *Ejler Alkjær*, som i den forløbne periode har modtaget bistand af cand. polit. *Henning Berthelsen* og mag. art. *Ulf Kjær-Hansen*.

b. De danske tidsskrifters udviklingshistorie.

Mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* har fortsat sine studier over det danske tidsskrift, som blev igangsat i forrige beretningsperiode. Resultatet skulle blive en afhandling, der forsøger at fastlægge tidsskriftets udvikling i perioden fra ca. 1750—ca. 1850.

c. Liste over danske dagblade.

Som en anden langtidsplan har mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* påtaget sig at samle stof til en komplet liste over danske dagblade, hvorefter man skulle kunne uddrage historiske, statistiske og personelle oplysninger til klarlæggelse af den danske dagspresses udvikling.

d. Internationale presse-promotions-foranstaltninger.

På foranledning af et i det rådgivende udvalg udtrykt ønske har professor *Ejler Alkjær* påtaget sig at fremskaffe materiale vedrørende udenlandske foranstaltninger til pressens udbredelse, som især kendes fra U.S.A.

4. Bibliotekets opbygning.

I overensstemmelse med den opstillede plan for et pressebibliotek i tilknytning til *Handelshøjskolens Bibliotek* er arbejdet fortsat med at opbygge en alsidig bogsamling, hvis bestand er koncentreret inden for følgende fire grupper:

- 1) pressen som samfundsfaktor i den økonomiske sammenhæng,
- 2) monografier over bladhusene,
- 3) monografier over betydningsfulde bladfolk og
- 4) systematiske fremstillinger af pressens væsen og udvikling.

Presseforskningen modtager i fast abonnement 19 danske og udenlandske pressetidsskrifter, hvorefter den løbende årgang er fremlagt til brug i institutlokalet.

Accessionen andrager i år ca. 40 bind.

5. Undervisningsvirksomheden.

a. Offentlige forelæsninger.

I overensstemmelse med den i beretningen for 1956—57 opstillede plan afholdtes i efterårssemestret 1957 en offentlig forelæsningsrække »Den danske presses aktuelle problemer«.

Programmet var følgende (hver aften kl. 20—21):

- Onsdag 13/11: *Knud Bruun-Rasmussen*: »Avisen og læserne«.
- Onsdag 20/11: *Hakon Stangerup*: »Avisen og konkurrenterne«.
- Onsdag 27/11: *Paul Fabricius*: »Avisen og annoncørerne«.
- Onsdag 4/12: *Eigil Steinmetz*: »Avisen og fremtiden«.

De enkelte forelæsninger blev overværet af ca. 200 tilhørere. Ligesom den forrige forelæsningsrække, der udkom under titlen »Avisen i dag. Problemer og perspektiver« som bind 13 i serien *Berlingske Presse Bibliotek*, vil også denne række blive udgivet i *Berlingske Presse Bibliotek* suppleret med en artikel af direktør *Robert Holmberg*, H.D., Information: »Bliver fremtidens aviser anderledes?«, som oprindeligt fremkom i *Det danske Marked* 1957, nr. 4.

b. Fagpresse-kursus for udgivere, redaktører og forretningsførere.

I samarbejde med overarkivar, dr. phil. *Harald Jørgensen*, redaktør *Poul Melgaard* og direktør, civilingeniør *A. Truelsen* tilrettelægdes et kursus for fagpressen, der strakte sig over tre aftener.

Programmet var følgende:

- Fredag 14/3 kl. 19,00: Professor *Max Kjær-Hansen*: »Fagbladenes og tidsskrifternes stilling og betydning som kommunikations- og reklamemiddel«.
- Fredag 14/3 kl. 20,00: Docent *Hakon Stangerup*: »Fagpressens kulturhistoriske udviklingslinier og aktuelle redaktionelle problemer«.
- Fredag 14/3 kl. 20,45: Mag. art. *Ulf Kjær-Hansen*: »Presseforskningens organisation og opgaver«.
- Onsdag 19/3 kl. 19,00: Docent *Arne Rasmussen*: »Fagpressens driftsøkonomiske hovedproblemer«.
- Onsdag 19/3 kl. 20,00: Lektor *Peter Olufsen*: »Fagbladsproblemer vedrørende formater, trykkes teknik og annonceudformning«.
- Fredag 21/3 kl. 19,00: Professor *Ejler Alkjær*: »Problemer i forbindelse med oprettelse af et fagblad« (case-diskussion på baggrund af udleveret materiale).

Alle indlæggene var i forelæsningsform med påfølgende diskussion bortset fra case-diskussionen den sidste aften, hvortil der var udvalgt et panel til at gennemarbejde de i grundlaget opstillede spørgsmål.

Der deltog 45 udgivere, redaktører og forretningsførere fra fagpressen repræsenterende 31 forskellige fagblade eller bladforlag.

c. Kursus i kontorammens anvendelse.

Der er planlagt et kursus til afholdelse i løbet af efterårssemesteret for provinspressens administrative funktionærer. Det er hensigten at lade det fungere som et introduktionskursus for den førnævnte publikation af *Ejler Alkjær* og *Zakken Worre*: »Konto-ramme for danske dagblades«. Samtidig er det meningen at behandle andre konkrete problemer inden for dagbladsdriften.

d. Forelæsningsrække over dagspressens stilling blandt de moderne massekommunikationsmidler.

Mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* vil i oktober, november og december hver torsdag kl. 12,10—13,00 holde en fri forelæsningsrække for de dagstuderende om dagspressens stilling blandt massekommunikationsmidlerne.

6. Forskningsinstitutionens kontakt udadtil.

Samarbejdet med *Institut for Presseforskning og Samtidshistorie* i Århus er fortsat og udbygget i det forløbne år.

Mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* deltog som repræsentant for *Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København* i indvielsen af det nye journalistkollegium i Vennelystparken 15. september 1957.

På grund af stærk travlhed i Århus i forbindelse med det første nordiske journalistkursus lykkedes det ikke at nå at afholde det berammede årlige kontaktmøde i Århus før sommerferien. I stedet blev der den 20. juni 1958 afholdt et orienterende møde på Handelshøjskolen i København, der kan betragtes som en forberedelse til det egentlige møde, som skal finde sted den 22. august 1958 på Journalistkollegiet i Århus. På det orienterende møde blev der forelagt planer og retningslinier for det arbejde, som foregår på de to beslægtede institutioner. Denne gensidige udveksling af erfaringer og arbejdsopgaver har fundet sted siden november 1954, da kontakten første gang blev etableret, og ordningen har fungeret til udpræget tilfredshed for begge parter, der således har kunnet holde sig løbende underrettet om samtlige aktiviteter på området.

Presseforskningen havde den glæde at modtage et beløb af dr. *Vincent Næser* på 3.000 kr. i anledning af dennes 70 års fødselsdag. Pengesummen skal anvendes til tre legatportioner, og den nøjere fordeling af midlerne skal behandles ved det kommende møde med det rådgivende udvalg. Presseforskningen takker for den smukke donation.

III. Instituttets organisation.

Presseforskningens leder fra instituttets oprettelse, professor *Max Kjær-Hansen* ønskede af helbredshensyn ved udgangen af efterårssemesteret at trække sig tilbage. I stedet blev professor *Ejler Alkjær* udpeget til at overtage ledelsen af Presseforskningens erhvervsøkonomiske virksomhed fra januar 1958. Docent, dr. phil. *Hakon Stangerup* fortsætter som leder af den humanistisk orienterede del af forskningen. Ligeledes fungerer mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* som hidtil som instituttets faste assistent. Ved sin afgang indtrådte *Max Kjær-Hansen* på opfordring i det rådgivende udvalg.

Det ligger i sagens natur, at der finder et nært samarbejde sted med *Instituttet for Salgsorganisation og Reklame*, hvorfra Presseforskningen oprindeligt i februar 1954 blev udskilt som et institut med selvstændigt ar-

bejdsområde. Presseforskningen har derfor i adskillige tilfælde henvendt sig til *Instituttet for Salgsorganisation og Reklame* for at modtage råd og arbejdsbistand i forbindelse med løsningen af økonomisk betonede forskningsopgaver. I årets løb har professor *Max Kjær-Hansen*, docent, ekon. dr. *Arne Rasmussen*, lektor *Peter Olufsen* og assistent, cand. polit. *Hening Berthelsen* i adskillige tilfælde deltaget i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af forelæsningsrækker, kurser og forskningsopgaver. Vi takker for den værdifulde hjælp, vi på så mange områder har modtaget. Ligeledes er vi taknemmelige for samarbejdet med professor *Palle Hansen* og assistent *Zakken Worre*, H.A. & H.D. ved *Regnskabslaboratoriet* i forbindelse med udarbejdelsen af konto-rammen for dagblade.

Presseforskningens finansiering blev i den første periode fra 1. februar 1954 til 31. juli 1957 gennemført på grundlag af en samlet donation fra presseside på kr. 15.000 årlig. Efter forhandling med Presseforskningens rådgivende udvalg, som var indkaldt til møde fredag den 6. december 1957, viste tilfredshed med de hidtil opnåede resultater og under alle omstændigheder ønskede arbejdet fortsat, blev det besluttet at bringe et bredere økonomisk grundlag til veje for instituttets eksistens i treårsperioden fra 1. august 1957 til 31. juli 1960. Efter forhandlinger til forskellige sider lykkedes det at opnå tilsagn om et årligt bidrag på ialt kr. 20.450 fra 8 dagblade og 6 ugeblade i den kommende treårsperiode. Dertil kommer, at Handelshøjskolen som hidtil stiller lokaler og arbejdskraft fra en række økonomer ved skolen til rådighed. Der er således skabt et sundt grundlag for instituttets eksistens frem til 1960.

Det rådgivende udvalg er i årets løb blevet ændret og udvidet på forskellig måde. Efter professor, dr. phil. *Christen Møllers* død i 1957 trådte den nye rektor, professor, dr. polit. *Poul Winding* automatisk ind på pladsen som formand i udvalget. Siden er der blevet udpeget en repræsentant for den danske fagblads- og tidsskriftspresse, ligesom en ledigbleven plads i rådet er blevet udfyldt. Endelig indtrådte professor *Max Kjær-Hansen* ved sin afgang som institutleder som medlem af det rådgivende udvalg, der nu består af følgende medlemmer:

Professor, dr. polit. *Poul Winding* (Handelshøjskolen i København).

Direktør *Paul Tillge* (Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse).

Direktør *Svend Aller* (Den danske ugepresse).

Direktør, civilingeniør *Arne Byskov* (Teknisk-økonomiske problemer).

Distributionschef, cand. merc. *Poul B. Christensen* (Bladsalget).

Fhv. minister, redaktør *Ernst Christiansen* (Den socialdemokratiske presse).

- Direktør *Robert Holmberg* (Bladadministration i København).
 Overarkivar, dr. phil. *Harald Jørgensen* (Den danske fagblads- og tidsskriftpresse).
 Professor *Max Kjær-Hansen* (Instituttet for Salgsorganisation og Reklame).
 Direktør *Mogens Kaarøe* (Annoncesalget).
 Dr. *Vincent Næser* (Bladudgivervirksomhed i København).
 Chefredaktør *Alf Schiøttz-Christensen* (Provinspressen).
 Chefredaktør *Eigil Steinmetz* (International Press Institute).
 Direktør *G. Ulrik* (Bladadministration i provinsen).

Regnskabslaboratoriet.

Regnskabslaboratoriet har i årets løb fortsat sit arbejde indenfor de områder, der er tilknyttet fagene regnskabsvæsen og revision.

Det påbegyndte arbejde med ajourføring og fornyelse af Håndbog i regnskabsvæsen er blevet tilendebragt, og håndbogens 2. udgave udkom sidst i juni 1958, redigeret af professor Palle Hansen, Laboratoriets medarbejder, Olav Sitje, H.A., har assisteret ved korrekturen og bl. a. ajourført håndbogens indexregister.

Der er af regnskabslaboratoriets leder, professor Palle Hansen publiceret følgende artikler og afhandlinger:

- Lønsomhedsmetoden hjælper mindre handelsvirksomhed. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 5 1957, s. 149—152).
 Hovedanalyser stiller diagnosen. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 6 1957, s. 187—190).
 Detailanalyser kan have flere formål. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 1 1958, s. 17—20).
 Analyse af vare- og kundepolitik. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 2 1958, s. 53—56).
 Afkastningsgraden — lønsomhedsmetodens centrale nøgletal. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 3 1958, s. 89—92).
 Overskudsplanlægning og rationalisering — to sider af samme sag. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 4 1958, s. 125—128).
 Indtægts-omkostningstilpasning, et vigtigt punkt i rationaliseringsprogrammet. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 5 1958, s. 161—164).
 Mere om nulpunkter. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 6 1958, s. 197—200).
 Kontrol med forretningspolitikken (lønsomhedskontrol). (Håndbog i Regnskabsvæsen, 2. udgave 1958, s. 773—809).

Regnskabslaboratoriets medarbejder, assistent Zakken Worre, H.A. & H.D., har publiceret følgende artikel:

Investeringskalkuler — hvorfor og hvordan. (Økonomisk Virksomhedsledelse, nr. 6 1957, s. 191—195).

Professor Palle Hansen har i beretningsperioden fortsat udgivelsen og redaktionen af idéskriftet »Økonomisk Virksomhedsledelse«, hvortil som faste medarbejdere er knyttet Regnskabslaboratoriets assistent Zakken Worre, H.A. & H.D., samt lektor, cand. merc. O. Loff og lærer ved Handelshøjskolen, direktør, cand. merc. Torben Carlsson. Laboratoriets assistent, Olav Sitje, H.A., fungerer fra 1/7 1958 som idéskriftets redaktionssekretær.

På opfordring af Sveriges Kontoristforening, Svenska Tidningsutgivareforeningen og Otto Treiders Handelsskole, Oslo, har professor Palle Hansen i beretningsperioden tilrettelagt og gennemført konferencer i lønsomhedskontrol. Desuden har han holdt følgende foredrag:

Den økonomiske information til aktionærer, medarbejdere og offentligheden ved årsafslutningen (Dansk Arbejdsgiverforening, kursus på Egelund).

Rationalisering, produktivitet og mennesket (Norges Handelshøjskole).

Grundprincipperne i lønsomhedskontrol (Arbejdernes Oplysningsforbund, Esbjerg Højskole).

Tekstilkjøpmannen bør benytte udsalgssystemet (Manufakturkøpmennenes Landsforening).

Lederskab og lønsomhed (Produksjonsteknisk forskningsinstitut).

Lønsomhedskontrol og pressen (Den socialdemokratiske presse i Danmark).

Lønar sig mitt företag (Sveriges Grossistförbund).

Företaget och dess omkostnader. Hur öka räntabiliteten (Sveriges Radiohandlares Riksförbund).

I efteråret 1957 blev på laboratoriet gennemført en undersøgelse af indtægts-omkostningsforholdet indenfor nordiske industrier gennem indsamling af oplysninger om virksomhedernes nulpunktsomsætning i 1956 og 1957 og den budgetterede nulpunktsomsætning for 1958 samt om årsagerne til eventuelle ændringer. Resultatet af undersøgelsen, der bygger på 202 svar, er publiceret i Økonomisk Virksomhedsledelse nr. 1 1958.

Assistent Zakken Worre H.A. & H.D. har i forårets løb skrevet en afhandling: Nøglefaktorer i virksomhedens økonomiske tilpasningsproces. Endvidere har han sammen med professor Ejler Alkjær gennemført det

afsluttende arbejde med bogen: Konto-ramme for danske dagblade, der vil udkomme i begyndelsen af efteråret 1958.

Assistent Olav Sitje H.A. deltog i efteråret 1957 i en af European Productivity Agency udskreven prisopgavekonkurrence med det skriftlige arbejde: »A/S Hørsholm Klædefabrik. A case story of increases in productivity in a textile mill«. For dette arbejde blev han præmieret med en studierejse, som han deltog i i foråret 1958 sammen med præmievinderne fra de øvrige OEEC-lande. Man besøgte en række virksomheder og institutioner i Belgien, Holland og Vesttyskland.

Regnskabslaboratoriet har fortsat arbejdet med indsamling, katalogisering og arkivering af offentliggjorte årsregnskaber.

Samlingen omfatter nu 7.681 regnskaber fra ialt 882 virksomheder:

168 handels- og industrivirksomheder	med 2.494 regnskaber		
47 dampskibsselskaber	» 559	»	
226 banker og sparekasser	» 2.444	»	
58 forsikringselskaber	» 522	»	
29 kredit- og hypotekforeninger	» 438	»	
151 udenl. handels- og industrivirksomheder ..	» 409	»	
188 udenlandske banker	» 738	»	
8 andelsselskaber	» 43	»	
5 velgørehedsinstitutter	» 13	»	
2 andre selskaber	» 21	»	

I det forløbne år har Regnskabslaboratoriet været ledet af professor Palle Hansen. Som medarbejdere har virket assistenterne Zakken Worre H.A. & H.D. samt Olav Sitje H.A. Som sekretær har virket fru Ellen Nielsen.

Instituttet for Salgsorganisation og Reklame.

I. Den almindelige virksomhed.

Instituttet har i beretningsperioden i overensstemmelse med sine statutter (1) virket som centrum for forsknings- og publikationsvirksomheden inden for det afsætningsøkonomiske område, (2) arbejdet som servicecentral for de studerende ved Handelshøjskolen, specielt med henblik på studiekredsarbejdet, (3) i et vist omfang virket som fordelingscentral for oplysninger til erhvervslivet og (4) været formidlingsorgan for det arbejde, som udføres ved tilsvarende udenlandske institutter og institutioner.

Arbejdet i forbindelse med undervisningen ved specialstudiet i Salgsorganisation og Reklame har også i det forløbne år beslægtet en meget betydelig del af instituttets arbejdskraft. Det drejer sig ikke om den egentlige undervisningsvirksomhed, men om de omfattende »studieadministrative« problemer som forberedelse og udarbejdelse af undervisningsmateriale, fremstillingen af case-grundlag etc.

II. Forsknings- og publikationsvirksomheden.

1. Instituttets 25-års jubilæum.

Instituttet for Salgsorganisation og Reklame blev officielt åbnet den 16. februar 1933, således at instituttet kunne fejre sit 25-års jubilæum i 1958. Jubilæet blev ikke officielt festligholdt, da diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame fejrede sit 25 års jubilæum for kun et par år siden. Jubilæet gav derimod anledning til interne vurderinger af det fortidige og fremtidige arbejde. Medarbejderne benyttede lejligheden til at foretage en statusopgørelse med henblik på indsats, midler og målsætning. Resultaterne af dette arbejde blev offentliggjort i et specialnummer af instituttets tidsskrift *Det danske Marked*. Det blev distribueret til ret vide kredse under titlen »Afsætningsøkonomiens indsats og opgaver i Danmark«. Hefkets indhold var:

- »Ved en milepæl for den teoretiske afsætningsøkonomi« (*Max Kjær-Hansen*).
- »Fremtidslinier inden for efterspørgsels- og konkurrenceteorien« (*Arne Rasmussen*).
- »Problemer og perspektiver i den kvantitative markedsforskning« (*Ejler Alkjær*).
- »Afsætningsomkostningerne skal under kontrol« (*Max Kjær-Hansen*).
- »På vej til en realistisk forbrugsøkonomi« (*Karen Gredal*).
- »Fra reklameteknik til massekommunikationslære« (*Peter Olufsen*).
- »Organisationsteoriens udvikling« (*Torben Agersnap*).
- »Konkurrenceretten i de kommende år« (*Jan Kobbervagel*).
- »Presseforskning — et nyt skud på en 25-årig stamme« (*Ulf Kjær-Hansen*).

Det pågældende hefte forelagdes dagspressens repræsentanter ved et pressemøde på selve jubilæumsdagen.

2. Større afsluttede og publicerede afhandlinger.

I årets løb er færdiggjort 2 bøger til instituttets skriftserie. Det drejer sig om nr. 25 »Konto-ramme for danske dagblade« af professor *Ejler Alkjær* og assistent *Zakken Worre* H.A. & H.D. Bogen, som er på 76 sider, er udarbejdet af Presseforskningen ved Handelshøjskolen i København. Dens indhold er der redegjort for i beretningen fra denne institution, hvortil der henvises.

Nr. 26 i skriftserien er *Max Kjær-Hansen* »Reklamebureauet i Danmark. En undersøgelse og vurdering af reklamebureauernes udvikling og placering i dansk erhvervsliv.« Bogen, som er på 95 sider, er resultatet af et arbejde, der blev startet efter opfordring fra praktisk reklamebureau-side. Assistent, mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* har gennemført de nødvendige

historiske studier og fremskaffet grundmaterialet. Bogen er disponeret i 4 hovedafsnit, hvoraf det første fastlægger reklamebureauernes stilling i reklameformidlingen. I andet hovedafsnit gennemgås den historiske udvikling her i landet, der har ført frem til det moderne reklamebureau. I tredje hovedafsnit diskuteres reklamebureauernes organisatoriske problemer såvel af intern som af ekstern karakter, hvorefter det sidste hovedafsnit beskæftiger sig med reklamebureauernes økonomiske vilkår og stilling i dansk erhvervsliv. Bogen afsluttes med et »Summary in English«.

3. Mindre, publicerede arbejder.

I tidsskriftet »Det danske Marked« — instituttets organ — er der offentliggjort forskellige mindre arbejder og undersøgelser, der i årets løb er udarbejdet på instituttet eller i tilknytning til dette. Bortset fra ovennævnte artikler i anledning af instituttets 25-års jubilæum, som offentliggjordes samlet i 1. hefte 1958, kan nævnes: »Om planlægning og gennemførelse af husholdningernes indkøb« (*Karen Gredal*), »Om at træffe en rationel afgørelse« (*Torben Agersnap*), »Grafiske fremstillinger« (*Kjeld Bjerke*), »Accelerationsprincippet: En økonomisk disputats« (*Arne Rasmussen*), »Om virksomhedens indkøbs- og lagerproblemer for den enkelte vare« (*Arne Rasmussen*), »Indekstal — et statistisk værktøj« (*Kjeld Bjerke*), »Bliver fremtidens aviser anderledes?« (*Robert Holmberg*), »Spilteori og salgspolitik« (*Erik Johnsen*), »En konto-rammes betydning og anvendelsesmuligheder inden for den danske dagspresse« (*Ejler Alkjær*), »Afgrænsningsproblemer ved anvendelse af prisindex« (*Anders Ølgaard*), »Salget af tekstilvarer i Danmark« (*Max Kjær-Hansen*) og »Reklameomkostningsarterne i Tyskland kortlægges« (*Henning Berthelsen*).

Endvidere er i tidsskriftet fortsat offentliggjort kvartalsvise oversigter over konjunkturudviklingen i ind- og udland.

I sidste beretningsperiode påbegyndtes udarbejdelsen af »Presseforskningens annonceindex«, der har til formål at give et samlet udtryk for udviklingen i annoncerings-aktiviteten i Danmark. Dette index er videreført i denne beretningsperiode og offentliggøres kvartalsvis i »Det danske Marked«.

Den løbende boganmeldelsesvirksomhed er også fortsat for at give orientering om de inden for området udkomne vigtige nationale og internationale bøger.

4. Igangværende arbejder.

En besvarelse af Tietgen-prisopgaven for året 1957, der havde følgende ordlyd:

»En fastlæggelse af biografreklamens udvikling her i landet og en vurdering af dette reklamemiddels anvendelighed på det danske marked i dag«,

blev af bedømmelseskomitéen tilkendt Tietgen-guldmedaljen, og der udtryktes et ønske om, at den meget grundige og detaljerede undersøgelse, som indeholder et stort stof af betydning for det praktiske erhvervsliv, blev skåret ned og tilrettelagt med udgivelse for øje. Det blev overdraget professor *Max Kjær-Hansen* og docent *Arne Rasmussen* sammen med forfatteren *Elise Kjeldgaard* H.D. at foretage den i denne forbindelse nødvendige gennemgang og omredigering af undersøgelsen. Dette har fundet sted, og *Elise Kjeldgaard* er i færd med den endelige udarbejdelse af manuskriptet, der vil blive udsendt som bog i instituttets skriftserie inden årets udgang.

Fra Philips Fond af 1958 har to af instituttets medarbejdere modtaget økonomisk støtte til gennemførelse af to forskningsopgaver. Professor *Ejler Alkjær* fik således en bevilling på 4.000 kr. til gennemførelse af en strukturbeskrivelse af det danske erhvervsliv. Undersøgelsen vil omfatte dels tværgående oversigter over erhvervenes samlede virksomhedsandel, beskæftigelse, import, eksport m.v., dels kortlægninger af hver enkelt næringsgrens struktur og dens produktionsmæssige og omsætningsmæssige berøringsflader til de øvrige erhverv. Fondet gav samtidig tilsagn om om muligt ved næste uddeling forlods at bevilge yderligere 6.000 kr. Arbejdet vil kræve 2 à 2½ år.

Docent *Arne Rasmussen* fik 4.500 kr. til støtte til gennemførelsen af en kortlægning af omlægningen af forbruget på det danske marked. Samtidig gaves fra fondets side tilsagn om om muligt ved næste uddeling forlods at bevilge yderligere 4.500 kr. til arbejdets afslutning. Formålet med undersøgelsen er ud fra de foreliggende detailoplysninger at kortlægge det private forbrugs udvikling i Danmark for at afdække forbrugsomlægninger, som den stigende levestandard og de nyopdukkede varearter har medført. Den bevilgede støtte anvendes til det statistiske arbejde, der omfatter indsamling af primærmateriale fra foreliggende forsyningsstatistikker, produktionsstatistikker, brancheberetninger, organisationsberetninger og lignende samt til det bearbejdningsarbejde, der vil være en forudsætning for den endelige analyse af udviklingstendenser. Undersøgelsen ventes færdig i løbet af beretningsperioden 1959/60.

Arne Rasmussen har i denne beretningsperiode fortsat anvendt en væsentlig del af sin tid til udarbejdelsen af den samlede fremstilling af driftsøkonomien, som han har arbejdet på sammen med lektor *Bjarke Fog*. Bind I af denne fremstilling er udkommet i august 1958, og anden del ventes at udkomme i august måned 1959.

Instituttet har fortsat sine studier vedrørende lager- og indkøbsproblemerne. I beretningsperioden har arbejdet væsentligst drejet sig om anvendelse af visse redskaber for operationsanalysen, hvilket har givet sig udtryk i en artikel af *Arne Rasmussen* om sandsynlighedsbudgettering ved indkøbs- og lagerdispositioner, som offentliggøres i næste nummer af

»Det danske Marked«. Det er meningen at samle de forskellige arbejder om lagerproblemerne til en selvstændig publikation.

Den lærebog i forbrugsøkonomi, som cand. polit. *Karen Gredal* har arbejdet med de sidste par år, er praktisk talt afsluttet. Bogens udsendelse er blevet forsinket, fordi forfatteren har ønsket en udvidelse af stoffet med såvel teoretisk som praktisk materiale. Udsendelsen af bogen kan ventes til foråret 1959.

III. Servicearbejdet.

Til brug i undervisningen ved specialstudiet er der i lighed med tidligere år udarbejdet en case-samling. Der er i denne beretningsperiode tilrettelagt 6 analyse-cases, der blev gennemgået med de studerende i maj måned. De 6 cases, der er udarbejdet af instituttets medarbejdere, var følgende:

1. Analyseproblemer i et bladhus (udarbejdet af professor *Max Kjær-Hansen*).
2. Valg af principielt udsnitsgrundlag for forhandler- og forbrugeranalyser i A/S Daglig-Engros (udarbejdet af docent *Arne Rasmussen*).
3. Motivanalyse-problemer i forbindelse med starten af nye cigaretmærker (udarbejdet af lektor *Torben Agersnap*).
4. Problemer vedrørende anvendelse og tilrettelæggelse af reklameprøvning i reklamebureauet »Altid Bedst A/S« (udarbejdet af professor *Max Kjær-Hansen*).
5. Problemer vedrørende fortolkning af markedsundersøgelsesresultater i analysebureauet »Klar Besked« (udarbejdet af docent *Arne Rasmussen*).
6. X-by's oplandsanalyse-problemer (udarbejdet af professor *Ejler Alkjær*).

Endvidere har instituttet opstillet emner og grundlag til 197 studie-kredsopgaver til undervisningsbrug samt 54 eksamensopgaver. Opgaverne fordeler sig på følgende måde: 42 i H.A.-studiekredse, 155 i H.D.-studiekredse, 1 H.A.-fire timers opgave, 49 H.D.-fire ugers opgaver og 4 H.D.-fire timers opgaver.

På opfordring af »Handelsvidenskabelig Reklameklub«, som er dimittendforeningen for H.D.'ere i Salgsorganisation og Reklame, gennemførtes i november-december 1957 det andet genopfriskningskursus for denne kreds af gamle elever. Kurset, til hvilket der havde meldt sig 40 deltagere, blev gennemført over 5 aftener, hvoraf den første anvendtes til en mere almen introduktion til problemerne, medens de 4 efterfølgende optoges af case-diskussioner. Kursets emne var »Markedsanalysens prin-

cipper og teknik«. Instituttets medarbejdere havde udarbejdet følgende case-grundlag:

1. Markedsanalyseproblemer hos en forbrugsvareproducent (udarbejdet af professor *Max Kjær-Hansen*).
2. Eventuelle motivanalyser hos tobaksfabrikken »SHAG« (udarbejdet af lektor *Torben Agersnap*).
3. Plan for en udsørgningsundersøgelse på samplingbasis (udarbejdet af docent *Arne Rasmussen*).
4. Problemer i forbindelse med tilrettelæggelse og gennemførelse af en vareprøvning (udarbejdet af professor *Ejler Alkjær*).

Med de således udarbejdede case-grundlag er instituttets samling nået op på 28 selvstændige cases, dækkende problemer vedrørende salg, reklame og markedsanalyse. Alle case-grundlagene er offentliggjort.

IV. Instituttets organisation.

Professor *Max Kjær-Hansen* har fortsat været instituttets leder og cand. polit. *Henning Berthelsen* dets assistent i beretningsperioden. Docent *Arne Rasmussen*, der er nær knyttet til instituttet, har anvendt en væsentlig tid såvel til deltagelse i tilrettelæggelsen af instituttets arbejde som til en direkte forsknings- og skribentvirksomhed inden for dets rammer. Professor *Ejler Alkjær*, cand. polit. *Karen Gredal* og lektor *Peter Olufsen H.D.* har også deltaget fast i instituttets arbejde. Fru *Ingrid Knudsen* har som hidtil fungeret som instituttets sekretær.

Organisationens virksomhed er præget af, at institutarbejdet udføres i samdrift med »Presseforskningen ved Handelshøjskolen«. Fra den 1. januar 1958 har professor *Ejler Alkjær* afløst professor *Max Kjær-Hansen* som instituttets repræsentant i ledelsen af Presseforskningen. En række af instituttets medarbejdere: professor *Max Kjær-Hansen*, docent *Arne Rasmussen* og assistent *Henning Berthelsen*, har deltaget i løsningen af Presseforskningens driftsøkonomiske opgaver både med henblik på forskning og kursusvirksomhed. Til gengæld har Presseforskningens assistent mag. art. *Ulf Kjær-Hansen* på visse felter deltaget i instituttets almindelige virksomhed.

Sproglaboratoriet.

Sproglaboratoriet har fortsat sit arbejde med indsamling og ordning af sproglige optegnelser og besvarelse af forespørgsler, samt med forberedelse, udarbejdelse og mangfoldiggørelse af undervisningsmateriale.

I foråret 1956 udkom *Børge Maaløe* og *Knud Sørensen*: Engelske oversættelsesøvelser I, som takket være laboratoriet har kunnet gennemprøves

i duplikeret stand med forskellige hold studerende og diskuteres med alle engelsklærere inden trykningen.

Håndbogsbiblioteket, især samlingen af flersprogede specialordbøger er nu så omfattende, at det vistnok må siges at være enestående i sin art her i landet. Det udvides stadig, undertiden også ved gaver. Fra fru *Erna Møller* har laboratoriet således modtaget nogle af Handelshøjskolens rektor, professor, dr. phil. *Christen Møllers* efterladte bøger, især en række ordbøger over forskellige europæiske sprog. Endvidere har vi fra cand. jur. *Niels Sloth* og fra *Terminologicentralen* modtaget forskellige publikationer vedrørende fagligt sprog. Cand. jur. *Arne Hamburger* har lånt os en større samlig af nye franske ord og udtryk, som er blevet afskrevet til brug for den store fransk-danske ordbog, som forberedes.

Laboratoriet har været ledet af professor, dr. phil. *Poul Høybye*, som tillige har forestået de franske og italienske samlinger, medens de engelske har været ledet af lektor, cand. mag. *Børge Maaløe*, og de tyske af lektor, cand. mag. *Henry Verner Larsen*.

Som fast assistent fungerede i året 1956/57 cand. mag. *Suzanne Falkner Taylor*, i 1957/58 cand. mag. *Carla Bennati*. En del af assistentens tid er i det sidste år gået med at ordne og supplere det dansk-italienske kartotek, på basis af hvilket lederen i samarbejde med translator *Johanne Mengel* har udarbejdet en ordbog, som vil udkomme på Berlingske Forlag i de første måneder af 1959.

Tietgen-prisopgaven.

På Tietgen-prisopgaven 1957, der havde følgende ordlyd:

»En fastlæggelse af biografreklamens udvikling her i landet og en vurdering af dette reklamemiddels anvendelighed på det danske marked idag«,

indkom een besvarelse mærket »Minerva«.

Bedømmelsesudvalget, der bestod af direktør *P. Andersen* (formand), direktør *Svend. A. Holbæk*, professor *Max Kjær-Hansen*, docent *Arne Rasmussen* og Handelshøjskolens rektor, professor *Poul Winding*, afgav følgende udtalelse:

»Afhandlingen, der er på 279 dupliserede sider samt en litteratur- og samtalefortegnelse på 1 side, falder i fire hovedafsnit. I det første (5 sider) fastlægges problemstillingen og visse definitioner, og i det sidste (1 side) foretages et noget kortfattet sammendrag af visse af resultaterne i det foregående hovedafsnit.

Hovedafsnit II »Biografreklamens udvikling her i landet« (167 sider) belyser i sit første underafsnit »Den filmiske udvikling«. Afsnittet giver udtryk for en stor kompilatorisk indsats, idet forfatteren på grundlag af et spredt og delvis ufuldstændigt materiale har gennemført en kortlægning af såvel den tematiske udvikling som udviklingen i produktionsomfang og produktionsomkostninger. Der er her tale såvel

om fremskaffelse af nyt materiale som om sammenstilling og viderebearbejdning heraf. Det skal særlig fremhæves, at forfatteren gennem et selvstændigt kortlægningsarbejde på grundlag af daglige journaler fra Statens Filmcensur gennemfører en hidtil ikke foreliggende produktionsstatistisk oversigt — opgjort såvel i kvantum som i værdi — for de sidste 10 år. — De to øvrige underafsnit i dette hovedafsnit nemlig »Biografteatrenes udvikling« og »Distributionens udvikling« bygger på et lettere tilgængeligt grundmateriale i form af offentlig statistik, som forfatteren med udpræget kritisk sans forstår at anvende på den foreliggende opgave. Hovedafsnittet afsluttes med en samlet opgørelse over filmreklamens totale økonomiske omfang fra 1948 til 1955 — en opgørelse, det kun har været muligt at gennemføre på grundlag af det detaljarbejde, som forfatteren har udført.

I hovedafsnit III »Biografreklamens anvendelighed på det danske marked i dag« (104 sider) foretages en vurdering ud af tre kriterier: Biografreklamens kvalitative niveau, dens dækningsmuligheder og de hermed forbundne omkostninger samt dens anvendelse på forskellige varemarkeder. Den kvalitative vurdering beskæftiger sig næsten udelukkende med filmreklamen bedømt enkeltstående. Her savnes en sammenligning af filmreklamens egenart med andre reklamemidlers, og den foretagne »absolutte« vurdering får derfor i høj grad et postulatorisk præg. Den kvantitative vurdering indeholder en interessant sammenstilling af statistisk materiale vedrørende biografbesøg og omkostningsforhold, og sammenligninger med andre reklamemidlers omkostninger er foretaget med rimelig kritisk sans. Sammenligningerne gennemføres dog på en noget besværlig måde, og forfatteren kunne utvivlsomt med fordel have anvendt grafisk teknik. De i det foregående hovedafsnit fastlagte prisstigninger for reklamefilms synes også at kunne have været udnyttet til en sammenligning af omkostningsudviklingen for eksempel over en fem-årsperiode. Afsnittet om anvendeligheden på forskellige varemarkeder er ganske kort og belyser ikke spørgsmålet fra nye sider, hvilket ville have afrundet dette afsnit af afhandlingen.

Som samlende konklusion kan det siges, at forfatteren gennem sit arbejde har demonstreret vilje og evne til at gennemføre en meget stor arbejdspræstation, idérigdom ved grundmaterialets fremskaffelse og ved bedømmelse og behandling af det fremskaffede materiale samt en sober og kritisk arbejdsmetode og fremstillingsform. Disse forhold i forening har medført, at der ved den fremlagte besvarelse er sket en væsentlig udvidelse af kendskabet til et bestemt reklamemiddels struktur og udvikling.

Bedømmelsesudvalget finder på den anden side, at arbejds måden ikke altid er tilstrækkelig stringent. Ikke mindst i hovedafsnittet om filmreklamens anvendelighed kunne problemerne have været belyst ud fra andre og tildels mere relevante kriterier end de faktisk anvendte. Flere afsnit lider endvidere af den svaghed, at det ikke indledningsvis klart præciseres, hvilket kriterium der nu vil blive anlagt, idet det overlades til læseren at slutte sig hertil på grundlag af fremstillingen. Samtidig skal det fremhæves, at der med fordel kunne være lagt større vægt på biografreklamens stilling i forhold til andre reklamemidler, også bedømt i forhold til udviklingstendenserne på dagens marked. Endelig finder udvalget, at forfatteren ofte anvender en tung fremstillingsform, omend det må erkendes, at denne formentlig er affødt af ønsket om soberhed i ræsonnementerne.

Til trods for, at disse mangler må anses for væsentlige og forringer afhandlingen samlede værdi, har bedømmelsesudvalget dog ment, at besvarelsen vidner om en så betydelig arbejdsindsats og en så omhyggelig arbejdsmetode, at den bør belønnes med Tietgen-guldmedaillen.«

Ved navnekuvertens åbning viste besvarelsen sig at være indleveret af afdelingschef *Elise Kjeldgaard-Pedersen*, H.D.

Den 19. marts 1957 udsattes følgende prisopgave:

»Der ønskes en kortlægning af den ændring i forbrugerkreditens størrelse i Danmark, som det stigende salg af langvarige konsumgoder i efterkrigsårene har medført, og en redegørelse for ad hvilke veje og på hvilke betingelser, denne kredit finansieres inden for de vigtigste brancher.

På denne baggrund ønskes dernæst en diskussion af de pågældende finansieringsformers betydning for varernes omkostnings- og prisforhold samt en undersøgelse af forudsætningerne for og virkningerne af alternative finansieringsmetoder, særlig sådanne, om hvilke der haves erfaringer fra udlandet.«

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor senest den 19. marts 1959.

R u s f e s t e n .

Rusfesten afholdtes den 2. november. Årets rustale blev holdt af handelsminister *Kjeld Philip*. To repræsentanter for russerne, *Gisle Heuch* og *Flemming Hansen*, takkede for modtagelsen på skolen.

Å r s f e s t e n .

Undervisningsåret sluttede den 20. juni 1958 med en årsfest, hvor foreningens formand og rektor *Winding* talte. Lektor, dr. polit. *Bjarke Fog* holdt en forelæsning over »Hvorledes reagerer forbrugerne«.

F o r e n i n g e n a f d a n s k e E r h v e r v s ø k o n o m e r .

Foreningen talte ved udgangen af sæsonen 2053 medlemmer, som repræsenterer samtlige erhvervsøkonomiske studieretninger ved danske handelshøjskoler.

I den forløbne sæson har foreningen gennemført følgende arrangementer:

- 3/10 Handelsminister, professor *Kjeld Philip*: Industriens Finansieringsproblemer.
- 25/10—14/3 Studiekreds: Foretagendet og Fremtidens Fællesmarkeder.
- 26—20/10 Kursus I: Kriterier for Lederens Afgørelser. (Hotel »Arnakhus«, Ellekilde pr. Aalsgaarde).
- 31/10 Rektor, professor, dr. polit. *Poul Winding*: Danmark i den Internationale Økonomi.
- 19/11—17/12 Statsaut. revisor *V. Spang-Thomsen*: Skattekursus.
- 4/12 Kontorchef *Georg Albertsen*: Hvilken betydning har det, at en virksomheds forretningsgang foreligger skriftligt.
- 16/12 Ligningsdirektør *Axel Begtrup*: Aktuelle Skatteproblemer.
- 7—28/1 Kursus i Diskussions- og Mødeledelse.

- 16/1 Humanistisk Aften. Kunstforedrag af Holger Begtorp, kunstfilm. Koncert v. »Den nye danske kvartet«.
- 12/2—19/3 Kursus: Kriterier for Lederens Afgørelser.
- 20/2 Kontorchef, cand. jur. O. Rydeng: Vi kan sælge os igennem problemerne.
- 15—17/3 Kursus II: Nye Veje i Exporten. (Hotel »Arnakhus«, Ellekilde pr. Aalsgaarde).
- 21/3 Minister for Udenrigsøkonomi J. O. Krag: Danmark og Fællesmarkederne.
- 17/4 Lektor Bjarke Fog: Priskalkulation og Prispolitik i dansk Industri.
- 30/6—2/7 5. Nordiske Civiløkonom Kongres: Foretagendet og Fremtidens Fællesmarkeder. Arrangeret af F.D.E. for Nordisk Civiløkonom Forbund.

De enkelte sektioner har gennemført følgende arrangementer:

Almen Erhvervsøkonomi:

- 30/10 Besøg på Kastrup Glasværk.
- 9/9—7/10 Kursus i mødeledelse ved magister R. S. Matthiesen, Industrirådet.

Udenrigshandel og forretningsøkonomi:

- 21/10 Pressefuldmægtig Per B. Johansen, Grosserer Societetet: Europa i dag og i Morgen. De nye dimittender var med til dette møde og var inden dets afholdelse inviteret til en beskeden spisning sammen med dr. Lando i det røde klubværelse.
- 14/11 Prokurist Kaj B. Olsen: Kan vi tage hornene af papirdjævelen? d.v.s. standardisering af blanketter, formularer, besparelser etc.
- 21/11 Grosserer Kurt Holdt skulle have talt om Danske Eksportørers Brancheforening — under Grosserer Societetet, men blev forhindret. Derfor drøftede de 20 fremmødte forskellige aktuelle problemer og havde bl. a. en interessant diskussion om engageringsproblemer m. m.
- 10/12 Julemik på Handelshøjskolen i det røde klubværelse m/ Gløg, Berliner van Kuchen og enkelte Damer, direktør Hans C. Christiansen — Grønlandske Handel — causerede om løst og fast vedr. Grønland.
- 26/3 Virksomhedsbesøg hos Ø. K. i Holbergsgade. Kompagniets lokaler blev forevist, hvorefter man samledes i frokoststuen til orientering om Ø. K.s udenrigshandel og organisation.
- 11/4 Virksomhedsbesøg hos A/S Irma, Ravnsborggade 12.
- 24/4 Konsulent E. Damborg, Grosserer Societetets Konsulenttjeneste: Spredte glimt om rationalisering, dens nye metoder og resultater i engroshandelen.

Regnskabsvæsen:

- 12/11 Statsaut. revisor V. Spang-Thomsen: En kort gennemgang af hovedtrækkene i de nye regler om skattemæssige afskrivninger og investeringsfonds.
- 10/4 Statsaut. revisor Børge Hansen: Intern kontrol se fra ledelsens synspunkt.
- 19/6 Dimittendfest for nybagte H.D.'er i regnskabsvæsen hos A/S Vilh. Christiansen.

Forsikring:

- 2/10 Besøg på Nordisk Kulsyrefabrik A/S & Dansk Tør-Is Fabrik.
- 5/12 Kontorchef B. Zoffmann: Indexkontrakter — for og imod.

Bankvæsen:

- 10/10 Filmaften: Bikubens Jubilæumsfilm (introduceret af fuldmægtig Hans Nielsen). En norsk bankfilm og en amerikansk bankfilm.
- 3/12 Kontorchef K. Sørup Hansen: Indexkontrakter — for og imod.
- 12/2 Besøg på Københavns Handelsbank's kollegium Uglemose i Ordrup.
- 6/3 Kontorchef Hjelmblink: Bankregnskaber.

Nordjylland:

- 19/9 Besøg på den nye handelshøjskole i Saxogade. Foredrag af skolens forstander, H. Lund H.A. & H.D., om skolens bygning og fremtidige undervisningsplaner.
- 19/10 Besøg af Midtjydske sektionens medlemmer.
- 5/11 Foredrag i handelshøjskolens auditorium om »Et besøg hos Montanunionen« ved fuldmægtig Erik Thygesen H.D.
- 12/11 Cand. polit. Lauge Stetting: »Foretagendet og Fremtidens Fællesmarkeder«.
- 25/11 Mag. scient og cand. polit. Kr. Antonsen, Københavns Universitet: »Den fremtidige erhvervsudvikling og byernes vækst«.
- 10/1 Finansminister Viggo Kampmann: Vort erhvervslivs lokale fordeling, herunder provinsen kontra hovedstaden.
- 27/1 Foredrag i handelshøjskolens auditorium om »Den nye ligningslov, herunder spørgsmål om afskrivnings- og investeringsloven samt kontrolloven«.
- 30/4 Virksomhedsbesøg på Spritfabrikken i Aalborg. Rundgang på fabrikken samt forevisning af film og Spritfabrikkernes virksomhed. Foredrag af fuldmægtig Erik Thygesen H.D. om »Landbrugsregnskaber i relation til fabrikkens forsøgsårde«.

Midtjylland:

- 6/5 Besøg på Ceres Bryggerierne i Aarhus.
- 26/9 Mødeaften på restaurant Salling med spisning og foredrag af pro-

fessor O. Strange Petersen, Aarhus Universitet, om »Statistisk Kvalitetskontrol«.

- 19/10 Efter invitation besøgte nordjyske sektion. Der var gennemgang af den nye handelshøjskole i Aalborg og derefter besøg på Aalborg Værft A/S. Rundgang på værftet og et foredrag om værftets lønningssystem. Senere foredrag om værftets velfærdsforanstaltninger. Til slut fælles spisning.
- 13/11 Mødeaften på restaurant Salling med spisning og foredrag af cand. polit. Lauge Stetting, Handelshøjskolen i København, der fortalte om »Foretagendet og Fremtidens Fællesmarkeder«. Foredraget var optakten til den studiekreds, der herefter afholdtes over 3 måneder om samme emne.
- 15/1 Skattedirektør Kai Holm, Aarhus, fortalte om nye skattespørgsmål. Blandt de over 200 mødedeltagere var gæster fra Handelsstandsforeningen, Industriforeningen og statsautoriserede revisorer samt H.A. og H.D. studerende.
- 25/2 Virksomhedsbesøg på Jydsk Telefon, hvor kontorchef, cand. oecon. Herborg Nielsen fortalte om »Kontorautomation« med lysbilleder og demonstrationer.

Fyn:

- 23/10 Professor, dr. polit. Jørgen Pedersen: Løsning af Danmarks beskæftigelses- og valutaproblemer.
- 11/11 Cand. polit. Lauge Stetting: Foretagendet og Fremtidens Fællesmarkeder.
- /11 Inviteret af foreningen NORDEN. Direktør Wellejus: Markedsplaner.
- 21/1 Universitetslektor, cand. polit. Anders Ølgaard: Danmark som sælger på verdensmarkedet.
- 24/1 Ligningschef M. Birkholm Hansen: Aktuelle skatteproblemer.
- 4/2 Undervisningsassistent, cand. polit. Erling Olsen: Fællesmarkedsplaner.
- 12/3 Lektor, kontorchef P. P. Sveistrup: Nye opgaver for driftsøkonomien.

Medlemsbladet »Erhvervsøkonomen« er udkommet med 16 numre i den forløbne sæson, medens »Erhvervsøkonomisk Tidsskrift« har udsendt 4 hefter.

Foreningen er tilsluttet Nordisk Civiløkonom Forbund og Confédération internationale des Associations d'anciens élèves de l'Enseignement commercial supérieur (CIADEC), som repræsenterer handelshøjskoledimitter fra hele Vesteuropa.

På foreningens repræsentantskabsmøde valgtes følgende hovedbestyrelse:

Formand:

Direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen.

1. *viceformand:*

Prokurist Frits Hansen H.D.

2. *viceformand:*

Underdirektør Børge Warsberg H.D.

Øvrige medlemmer:

Civilingeniør Leif Monies H.A.

Bankbestyrer N. B. Tillisch H.D.

Regnskabschef B. Steen-Johnsen H.D.

Afdelingschef P. Camillo Jensen H.D.

Kontorchef H. Musaeus H.D.

Statsautoriseret revisor Carl Duun

Product manager Jørgen Westphal Stephensen H.D.

Administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Lektor Erik Otto H.A.

Underdirektør Poul E. Svendsen H.D.

Ingeniør V. Veje H.D.

Regnskabskonsulent Robert Gøhler H.D.

Foreningens sekretariat og daglige administration har været ledet af landsretssagfører Axel Jacobsen H.A.

H a n d e l s v i d e n s k a b e l i g R e k l a m e k l u b .

I den forløbne sæson har der været afholdt følgende møder og sammenkomster:

- 1) Ordinær generalforsamling i september med efterfølgende causeri af professor Jan Kobbernagel.
- 2) Møde med Mr. Harold Abbott, der fortalte om Dale Carnegie kursus.
- 3) Møde med fhv. handelsminister, direktør Aage Rytter, A/S Tubborgs Bryggerier, om »Fællesmarkedsplaner«.
- 4) Genopfriskningskursus for gamle H.D.'er under titlen »Analyseproblemerne og deres løsning«.
Hvert andet år afholder klubben i samarbejde med Institutet for Salgsorganisation og Reklame et genopfriskningskursus for gamle dimittender. Dette andet kursus omkring analyseproblemerne og deres løsning var særdeles vellykket med et deltagerantal på omkring 40.
- 5) Julemøde hos Oscar Davidsen med docent dr. phil. Hakon Stangerup, samt efterfølgende lotteri.
- 6) Reklamefilmaften på Gutenberghus.

- 7) Møde med direktør I. Blicher-Hansen, der fortalte om »En mejeririgtig kampagne«.
- 8) Besøg på General Motors International A/S.
- 9) Møde med professor Ejler Alkjær, der fortalte om Nepal.
- 10) Besøg hos A/S Hellesens.
- 11) En fest for 1958-dimitterende i restaurant »Giraffen«.

Der er udsendt et tillæg til medlemsfortegnelsen omfattende årgang 1957 og 1958.

Stillingsformidlingen har i sæsonens løb formidlet adskillige kontakter medlemmerne og erhvervslivet imellem. Der er i så godt som alle tilfælde kommet noget positivt ud af disse kontakter, således at vi har kunnet notere os adskillige stillingsbesættelser formidlet gennem klubben. I februar udsendes en henvendelse til ca. 400 virksomheder, hvor man gjorde opmærksom på den hjælp, som stillingsformidlingen kan være for et firma, der søger kvalificeret arbejdskraft indenfor vore specialer. Iøvrigt kan nævnes, at stillingsformidlingen samarbejder med Institutet for Salgsorganisation og Reklame, således at man gensidigt orienterer og hjælper hinanden med udbud og efterspørgsel.

Klubben har i øjeblikket 312 medlemmer.

Bestyrelsen består af:

Formand: Direktør, civilingeniør Mogens Lichtenberg H.D.
 Næstformand: Direktør, cand. merc. Hans C. Christiansen
 Sekretær: Salgskonsulent Bent Poulsen H.A. & H.D.
 Kasserer: Direktør Harry Larsen H.D.
 Overinspektør Poul Jensen H.D.
 Reklamechef Erik Kroman H.D.
 Kontorchef Ebbe Mansted H.D.
 samt for årgang 1958: Salgleder Erik Nissen H.D.

De Studerendes Råd.

I oktober måned 1957 afholdt man valg, og ved det efterfølgende konstituerende møde, 6. november, fik forretningsudvalget følgende sammensætning:

Formand: Peter Laursen.
 Næstformand: Ole Heise.
 Regnskabsfører: Mogens Holst.
 Sekretær: Sigurd Eide.
 Formand for studieudvalget: Tor Romsaas.
 — klubudvalget: Ole Heise.
 — praktikantudvalget: Finn Balslev.
 — kontaktudvalget: Svein Grundt.

I efterårets løb ønskede Tom Sodemann at træde ud af rådet, og hans arbejde i praktikantudvalget blev overtaget af førstesuppleant ved valget: Poul Rørsgård. Den 1. marts udløb formandsperioden ifølge de nye vedtægter, hvorfor denne post blev overtaget af Vagn Isaksen. På grund af rådets efterhånden store arbejdsområde blev forholdene i »Bogudsalget« for trange, hvorfor man ved en henvendelse til skolen fik et lokale mere stillet til rådighed, nemlig rummet overfor garderoben i kælderen, hvor der nu er indrettet sekretariat.

Der er i det forløbne år sket en yderligere udvidelse af rådets virkefelt, idet man i efteråret 1957 nedsatte et revyudvalg med Peter Laursen som formand. Dette udvalg præsterede at gennemføre »Merc-Revy 1957« som en dundrende succes, og det er rådets ønske, at dette skal gentage sig i årene fremover og gå ind som en fast tradition i skolens studenterliv.

I de enkelte udvalg har arbejdet ellers været som følger:

Klubudvalgets største arrangementer har været festen til fordel for Danmarks Internationale Studenterkomité's hjælpearbejde samt Forårsfesten. Førstnævnte arrangement gav et overskud på kr. 900,—, der gik til hjælpearbejdet blandt nødlidende studenter i underudviklede lande. Pengene kom hovedsagelig ind ved en auktion over varer, der venligst var foræret Rådet af forskellige firmaer med dette formål for øje. I forbindelse med denne fest opførtes for første gang »Merc-Revyen« med titlen »Jul i Kræmmergården«.

Forårsfesten blev en stor succes. Festtalen blev holdt af direktør, cand. jur. C. P. Heiede, og der blev overbragt hilsner fra de andre nordiske handelshøjskoler. Kgl. skuespiller Olaf Ussing underholdt.

Der har endvidere været afholdt nytårsfest, halvårligt studentermøde og velkomstmøde for de nye russer. Desuden har der været forskellige virksomhedsbesøg samt et hulkortkursus.

Kontaktudvalget har også i år forestået udgivelsen af »Stud. Merc. Håndbogen«, som dermed er blevet til en af Rådets faste publikationer. Bogen, som indeholder en grundig information vedrørende de mange nye spørgsmål, der melder sig, når man begynder et studium ved Handelshøjskolen, blev gratis distribueret til samtlige russer.

Handelshøjskolens studenterblad »Stud. Merc.«, der udgives af Rådet, har siden februar måned været redigeret af Gisle Heuch. Det kan nævnes, at umiddelbart før sommerferien blev der indgået en aftale med en af byens boghandlere, der sørger for annoncetegning og trykning samt distribution af »Stud. Merc.« til alle lærere og studerende ved Handelshøjskolen, således at redaktøren helt kan hellige sig selve stoffet til bladet. Dette har resulteret i en betydelig højning af bladets kvalitet.

Redaktøren repræsenterede Rådet ved det traditionelle week-end kursus på Hald, der årligt arrangeres af Danske Studerendes Fællesråd.

Praktikantudvalget har i det forløbne år beskæftiget sig med international udveksling af studerende i nært samarbejde med AIESEC nationalkomiteen.

Der er i år udsendt 93 praktikanter fra Danmark, heraf 59 her fra skolen, fordelt på 16 forskellige lande. Størsteparten af disse er gået til Frankrig, Tyskland og England.

Der er ialt i Danmark modtaget 80 udenlandske studerende fra 14 forskellige lande. Af praktikantjobbene til disse var 56 skaffet her fra Handelshøjskolen. For disse udenlandske studerende havde vi sommeren igennem ansat en studerende til at tage sig af deres specielle problemer og tilrettelægge udflugter.

Følgende virksomheder har i det forløbne år støttet os i vort arbejde ved praktikantudvekslingen:

Aarhus Privatbank	Kjøbenhavns Frihavns-Aktieselskab
Atlas A/S	Kjøbenhavns Trykluft A/S
Berlingske Officin A/S	Kodak A/S
Bie & Berntsen	Kosangas A/S
Burmeister & Wain A/S	Kjøbenhavns Handelsbank A/S
Boel Brothers A/S	Lolland-Falsters Andelsslageri
Carlsberg Bryggerierne A/S	V. Löwener
Dansk Cement Central A/S	Magneto A/S
Danske Andelsslageriers Konservesfabrik	National, Forsikringsaktieselskab A/S
De Danske Spritfabrikker A/S	E. Nobel
Den Danske Landmandsbank	Holger Petersen A/S
Det Dansk Stålvalseværk A/S	Vilh. Pedersen A/S
Det Danske Trælastkompagni A/S	Rafa A/S
Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger	SAS
Fællesbanken for Danmarks Sparekasser A/S	Sadolin & Holmblad A/S
C. C. Hansen A/S	Simonsen & Nielsen A/S
Peter F. Heering	Simonsen & Weel A/S
Hellesens A/S	F. L. Smidth & Co. A/S
Helsingør Skibsværft A/S	Sunlight Fabrikkerne A/S
A. Jessen & Co.'s Efif.	Thomas B. Thrige
Laurits Knudsen A/S	Titan A/S
	Tuborgs Bryggerier A/S
	Zeuthen & Aagaard A/S
	P. Wulff A/S

Studieudvalget har i den forløbne periode først og fremmest formidlet salget af nye og brugte bøger samt kompendier til de studerende. Hertil kommer desuden den udstrakte duplikeringsvirksomhed.

Omsætningen af nye bøger er i forhold til sidste periode steget væsentligt, mens omsætningen af brugte bøger kun er steget ganske lidt.

Udvalget har udgivet en række nye kompendier, der forhandles sammen med de tidligere udgivne. Det drejer sig om kompendier i udenrigsøkonomi, organisation og erhvervsgeografi. Endvidere årstalsliste til er-

hvervshistorie, tillæg til den benyttede lærebog i statistik og en ny pensumsliste for HA-studiet.

Udvalget foretager nu duplikering af næsten alle de HA-studerende's studiekredsopgaver og i stadig større grad også de HD-studerende's. Også enkelte af Handelshøjskolens institutter benytter sig fra tid til anden af de gunstige duplikeringsvilkår.

På grund af den øgede aktivitet har udvalget foretaget en grundig forandring af udsalgskontoret for derved at lette ekspeditionen.

Rådet har udadtil været repræsenteret ved den årlige kongres i »Nordiske Handelshøjskolars Studenterråd«, der i år blev afholdt i Bergen. Man enedes her om fortsat at gå ind for det betydningsfulde arbejde med udvekslingen af stipendiater de nordiske handelshøjskoler imellem, og i denne rådsperiode har vi herfra udvekslet med Bergen og Helsingfors. I øvrigt blev man på kongressen enige om, at det fra finsk side skulle undersøges, om der er mulighed for at afholde et økonomisk seminar i Finland, for derved at følge successen fra Stockholm op.

I det forløbne år har rådet været repræsenteret i Danske Studerendes Fællesråd, i Danmarks Internationale Studenterkomité, Ungdommens Uddannelsesfonds repræsentantskab, Dansk Studiefonds repræsentantskab samt i Foreningen af Danske Erhvervsøkonomer, hvor Rådets formand yderligere siden foråret har været inviteret til hovedbestyrelsens møder, for derved at udbygge kontakten mellem de studerende og dimittenderne. Endelig har Rådet været repræsenteret ved årsfesterne på handelshøjskolerne i Helsingfors, Stockholm og Göteborg.

DE ENKELTE STUDIER

Studerende.

Handelshøjskolen besøgte i 1957/58 af ialt 2605 studerende og deltagere mod 2481 i 1956/57, der fordeler sig som følger:

Dagstudierne	444	mod	391
Specialstudierne og H.A.-studiet om aftenen	1346	»	1321
Kandidatstudiet	9	»	1
Konsularuddannelsen	0	»	7
Sprogstudierne	758	»	697
Handelsskolelærere	48	»	64
	2605	»	2481
Forberedelseshold til Handelshøjskolen	346	»	270
	Ialt	»	2751
	2876	mod	2697
	I forårssemestret	»	2331

Antallet af studerende og deltagere under de forskellige studier var som følger:

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, dagstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	157
Forårssemestret	149

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM, aftenstudiet

Studerende.

Efterårssemestret	69
Forårssemestret	65

Deltagere.

Efterårssemestret	2
Forårssemestret	1

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

1. Del af Diplomprøven:

Studerende.

Efterårssemestret	616
Forårssemestret	515

Deltagere.

Efterårssemestret	15
Forårssemestret	13

2. Del af Diplomprøven:

Bankvæsen:

Studerende.	
Efterårssemestret	22
Forårssemestret	20
Deltagere.	
Efterårssemestret	0
Forårssemestret	3

Forsikring:

Studerende.	
Efterårssemestret	14
Forårssemestret	14
Deltagere.	
Efterårssemestret	6
Forårssemestret	5

Regnskabsvæsen:

Studerende.	
Efterårssemestret	284
Forårssemestret	258
Deltagere.	
Efterårssemestret	9
Forårssemestret	8

Revision:

Studerende.	
Efterårssemestret	97
Forårssemestret	89

Salgsorganisation og Reklame:

Studerende.	
Efterårssemestret	117
Forårssemestret	102
Deltagere.	
Efterårssemestret	12
Forårssemestret	11

Udenrigshandel:

Studerende.	
Efterårssemestret	47
Forårssemestret	46
Deltagere.	
Efterårssemestret	5
Forårssemestret	5

HANDELSVIDENSKABELIG KANDIDATEKSAMEN

Studerende.

Efterårssemestret	9
Forårssemestret	8

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

Studerende.

Efterårssemestret	284
Forårssemestret	275

DET EENSPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

Studerende.

Efterårssemestret	488
Forårssemestret	402

Deltagere.

Efterårssemestret	1
Forårssemestret	0

FORBEREDELSE TIL TRANSATØREKSAMEN

Studerende.

Efterårssemestret	99
Forårssemestret	86

Deltagere.

Efterårssemestret	0
Forårssemestret	2

FORBEREDELSE TIL PRØVEN I PORTUGISISK

Studerende.

Efterårssemestret	8
Forårssemestret	6

FORBEREDELSE TIL PRØVEN I SPANSK

Studerende.

Efterårssemestret	138
Forårssemestret	100

UNDERVISNING AF HANDELSSKOLELÆRERE

Deltagere.

Efterårssemestret	48
Forårssemestret	4

FORBEREDELSESHOLD TIL HANDELSHØJSKOLEN

Studerende.

Efterårssemestret	329
Forårssemestret	268

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Dagstudiet.

I efterårssemestret 1957 blev der optaget 65 nye studerende.

Til sygeeksamen til erhvervsøkonomisk eksamen i oktober 1957 indstillede sig 2 studerende, hvoraf 1 bestod eksamen.

Til erhvervsøkonomisk eksamen i maj/juni indstillede sig 39 studerende, hvoraf 32 bestod eksamen.

Til prøverne i sprog, der afholdtes ved udgangen af 4. semester, indstillede sig 41 studerende til engelsk, hvoraf 33 som andet sprog havde valgt tysk, 3 spansk og 5 fransk.

Som censorer ved den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Direktør Bernh. Baaring H.A., distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, kontorchef, cand. polit. Poul Dalhgård, underdirektør, cand. polit. Arne Lund, direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D. og administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret: Departementschef H. Jespersen, professor, dr. jur. Anders Vinding Kruse og højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen.

Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.

Engelsk: Mag. art. H. Kossmann og direktør Poul Nissen H.D.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translator, cand. jur. H. Friis Møller.

Fransk: Direktør Kay Sonne-Hansen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Spansk: Konsul H. V. Boye og translator E. Krog-Meyer.

Kulturhistorie: Dr. phil. Alf Henriques og dr. phil. og jur. Jens Himmelstrup.

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

Aftenstudiet.

I 1957/58 var der en tilgang af 25 nye studerende.

Til 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen, der afholdtes i maj/juni 1958, indstillede der sig 6 studerende, der alle bestod eksamen. Til 2. del, som afholdtes i maj/juni, indstillede sig 6 studerende, der alle bestod.

Som censorer ved 1. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Direktør Bernh. Båring H.A., kontorchef, cand. polit. Poul Dalhgård, direktør, civilingeniør Svend Mansted H.D. og administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret: Departementschef H. Jespersen, professor, dr. jur. Anders Vinding Kruse og højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen.

Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen.

Kulturhistorie: Dr. phil. Alf Henriques og dr. phil. og jur. Jens Himmelstrup.

Som censorer ved 2. del af den erhvervsøkonomiske eksamen medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, kontorchef, cand. polit. Poul Dahlgård, direktør, cand. merc. J. Ingvarsen og administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Departementschef Hans P. Gøtrik og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til specialstudierne var der i 1957/58 en tilgang af 367 nye studerende.

Til 1. del af diplomprøven, som er fælles for alle studerende, indstillede sig 234 studerende, hvoraf 180 bestod. Til 2. del af diplomprøven, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig 187 studerende, hvoraf 121 bestod. Fordelingen på de forskellige specialer var:

	Indstillet	Bestået
Bankvæsen	11	8
Forsikring	6	5
Regnskabsvæsen	101	60
Salgsorganisation og reklame	46	27
Udenrigshandel	23	21

Som censorer ved 1. del af diplomprøven medvirkede i:

Erhvervsøkonomi: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, direktør, cand. merc. J. Ingvarsen, kontorchef, cand. polit. Rigmor Skade, lektor, cand. polit. P. Sveistrup og administrator, cand. merc. A. Villemoes.

Nationaløkonomi: Kontorchef, cand. polit. Svend Andersen, underdirektør, cand. polit. Kjeld Christensen og grosserer, cand. polit. Anton E. Nielsen.

Erhvervsret: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, departementschef H. Jespersen, retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.

Statistik: Direktør, cand. polit. Kjeld Johansen og underdirektør, dr. polit. Paul Johansen.

Som censorer ved 2. del af diplomprøven medvirkede i:

Bankvæsen: Underdirektør Sv. O. Sørensen H.D. og underdirektør, cand. jur. R. Kæstel.

Forsikring: Underdirektør, dr. polit. Paul Johansen, højesteretssagfører Oluf Petersen og direktør Sv. Schønecker.

Regnskabsvæsen: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, statsaut. revisor I. Boesberg, statsaut. revisor F. Dühning, kontorchef, cand. jur. C. Helkett, statsaut. revisor H. Hjernøe Jeppesen, direktør Gunnar Jørgensen H.D., direktør Willy Schmidt H.A. og afdelingschef P. Villadsen.

Salgsorganisation og reklame: Distributionschef, cand. merc. Poul B. Christensen, prokurist Svend A. Holbæk, direktør, cand. polyt. Mogens Lichtenberg H.D. og redaktør Roger Nielsen.

Udenrigshandel: Direktør Jørgen Hooge H.D., direktør Erling Kristiansen, professor, dr. jur. A. Vinding Kruse, direktør, cand. polit. Otto Müller og direktør Vincent Petersen H.D.

DET TRESPROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I efterårssemestret 1957 blev der optaget 161 nye studerende.

Til sygeeksamen til den tresproglige korrespondenteksamen i oktober 1957 indstillede sig 1 studerende, der bestod eksamen.

Til den tresproglige korrespondenteksamen maj/juni indstillede sig 121 studerende, hvoraf 107 bestod.

Som censorer ved den tresproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

Engelsk: Direktør H. O. Damgaard-Nielsen, professor, dr. phil. L. Hjelmslev, mag. art. H. Kossmann, kontorchef K. J. Lomholdt, forlagsleder Paul Monrad H.A. og prokurist Poul Nissen H.D.

Fransk: Civilingeniør Jean Eilertsen, direktør Kay Sonne-Hansen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen, kontorchef, translatør, cand. jur. H. Friis Møller og direktør Aage Rasmussen.

Spansk: Konsul H. V. Boye og translatør E. Krog-Meyer.

Dansk, engelsk og tysk stenografi samt maskinskrivning: Translatør, fru Ester Brinch og adjunkt, cand. mag. J. Borch Madsen.

Bogføring: Direktør Gunnar Jørgensen H.D. og direktør Willy Schmidt H.A.

Erhvervsret: Højesteretssagfører E. Behrendt-Poulsen, retspræsident Kaj Mundt og afdelingschef P. Villadsen.

DET EENSROGLIGE KORRESPONDENTSTUDIUM

I 1957/58 var der en tilgang af 268 nye studerende.

Til korrespondenteksamen indstillede sig ialt 173 studerende, hvoraf 129 bestod.

Under engelsk blev der optaget 155 nye studerende, under fransk 40, under spansk 27 og under tysk 46 nye studerende.

Til korrespondenteksamen i engelsk indstillede sig 109 studerende, hvoraf 82 bestod.

Til korrespondenteksamen i fransk indstillede sig 22 studerende, hvoraf 18 bestod.

Til korrespondenteksamen i spansk indstillede sig 20 studerende, hvoraf 11 bestod.

Til korrespondenteksamen i tysk indstillede sig 22 studerende, hvoraf 18 bestod.

Som censorer ved den eensproglige korrespondenteksamen medvirkede i:

Engelsk: Mag. art. H. Kossmann, kontorchef K. J. Lomholdt, lektor F. T. Mouridsen, translatør, forlagsleder Paul Monrad H.A. og direktør Poul Nissen H.D.

Fransk: Direktør Kay Sonne-Hansen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Portugisisk: Grosserer Viggo H. Olsen og professor, dr. phil. Holger Sten.

Spansk: Konsul H. V. Boye og translatør E. Krog-Meyer.

Tysk: Undervisningsinspektør, dr. phil. A. Højberg Christensen og kontorchef, translatør, cand. jur. H. Friis Møller.

FORBEREDELSE TIL TRANSLATØREKSAMEN

Der var i 1957/58 en tilgang af 35 studerende.

Under engelsk blev der optaget 13 nye studerende, under fransk 11, under spansk 5 og under tysk 6.

Til translatøreksamen i engelsk indstillede 10 studerende sig, hvoraf 3 bestod.

Til translatøreksamen i fransk indstillede sig 5 studerende, hvoraf 1 bestod.

Til translatøreksamen i s p a n s k indstillede sig 1 studerende, der ikke bestod.

Til translatøreksamen i t y s k indstillede sig 1 studerende, der bestod.

I maj 1958 afholdtes prøve i retslære for de studerende i yngste translatørklasse. Prøven blev bestået af 16 studerende.

PRØVEN I PORTUGISISK

Under forberedelsen til prøven i portugisisk blev der optaget 5 nye studerende.

Der er ikke blevet afholdt prøve i portugisisk.

PRØVEN I SPANSK

Under forberedelse til spanskprøven blev der optaget 72 nye studerende.

Til spanskprøven indstillede sig 25 studerende, hvoraf 6 bestod.

Som censorer ved spanskprøven medvirkede: Konsul H. V. Boye og translatør E. Krog-Meyer.

UDDANNELSE AF HANDELSSKOLELÆRERE

I efterårssemestret 1957 afholdtes forelæsninger over handelsskolernes organisation og over didaktik for dem, der ønskede at forberede sig til faglærereksamen i handelsfag. Forelæsningerne indledtes af direktør for handelsskoleundervisningen, cand. mag. Osvald Larsen, men blev på grund af dennes sygdom overtaget efter en måneds forløb af undervisningsinspektør, cand. mag. Chr. Pedersen, og de afsluttedes med en prøve.

Udover disse forelæsninger har der i det forløbne år været afholdt øvelser i fonetik og grammatik i engelsk, fransk og tysk. Også denne undervisning blev afsluttet med prøver.

EKSAMINER

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske eksamen:

(Dagstudium).

Sygeeksamen

(oktober/november):

Frank Asheim ..... g+

Ordinær Eksamen

(maj/juni):

Agergård, Erik Søren ..... g+

Andersen, Poul Ditmar ..... mg+

Bachmann, Werner ..... mg+

Berg, Nils Henrik ..... mg+

Borge, Johannes Gissur ..... mg+

Brask, Erling Dynesen ..... mg+

Busch, Ole Arnold ..... g+

Dahl, Tore ..... mg

Ebbesen, Laurids ..... mg+

Fostervold, Tor ..... g+

Frellesen, Kurt ..... g+

Grunth, Per Lykke ..... g+

Græsvik, Tor ..... mg

Hallarh, Henning ..... mg

Halvorsen, Otto Bernhard ..... mg+

Hurvenes, Torkel ..... g+

Jacobsen, Tor ..... mg+

Jørgensen, Niels Peter Klindt ... g+

Knutsson, Bendt ..... mg

Meyer, Hans Lund ..... g+

Mølgaard, Erik ..... g+

Nielsen, Christian Mosegaard ... mg+

Nordvoll, Andreas Kristian .... mg+

Nytveit, Nils ..... mg

Olsen, Ejvild Næsborg ..... g+

Olsen, Harold Peter ..... mg+

Ottesen, Otto ..... mg+

Ravn, Karl Erik ..... g+

Skugge, Olof ..... mg

Smidt, Palle Frantz ..... mg+

Sørensen, Finn Aalund ..... g+

Truelsen, Troels ..... mg+

(Aftenstudium).

Christensen, Svend Jørgen ..... g+

Jensen, Bent Brogård ..... g+

Mortensen, Gunnar ..... mg

Nielsen, Erik Peter ..... g+

Søndergaard, Johan Andreas ... mg+

Trnka, Francis Jørgen ..... mg+

Følgende bestod diplomprøven:

Bankvæsen:

Andersen, Børge Bach ..... mg+

Andersen, Karl Marius ..... mg+

Andersen, Mogens Ove ..... mg+

Erstad, Jan ..... mg+

Hjarup, Johan ..... mg

Hoelstad, Ib ..... mg

Larsen, Jeppe Thomsen ..... mg

Mikkelsen, Bent Aage Gram .... ug+

Forsikring:

Davidsen, Karl Otto ..... mg+

Lønsted, Gunnar ..... mg

Pedersen, Arne Midtgaard ..... g+

Storm, Børge Knud ..... mg+

Ørnbo, Lars Jørgen ..... mg+

Regnskabsvæsen:

Andersen, Børge ..... g+

Andersen, Otto Geel ..... mg+

Andersen, Poul Erner ..... mg+

Andreasen, Jørgen ..... g+

Bertelsen, Henry ..... mg+

Birck, Christian Boy ..... g+

Brunak, Jens Arne Munch ..... mg+

Christensen, Børge Beierholm ... mg+

Dalgaard, Louis	mg ⁺	<i>Salgsorganisation og reklame:</i>	
Danø, Steen Bechgård	mg ⁺	Andreasen, Bent	mg ⁺
Erichsen, Bent Gammelmark	mg ⁺	Brennum, Henry	mg
Feilberg, Leif Thordsen	mg ⁺	Christensen, Aksel Chr. Sietam	g ⁺
Glad, Ingulf Jørn Lehmann	mg ⁺	Christensen, Robert Knud	g ⁺
Hansen, Svend Aage	mg ⁺	Grimelund, Helge	mg ⁺
Hansen, Tommy Watson	mg	Gylov, Sven Rude	g ⁺
Hansen, Villy Bent	mg ⁺	Hammerich, Helge	mg ⁺
Hartmann, Svend Aage	mg ⁺	Hefting, Holger	mg ⁺
Hector, Evelyn Mette	mg	Hylén, Ole	g ⁺
Hemmingsen, Peter Christian	g ⁺	Jessen, Georg Otto Seidelin	g ⁺
Hjørt, Egon	mg ⁺	Jørgensen, Borge Niels Hansen	mg
Haagestad, Lief Otto	mg ⁺	Kaels, Jørgen Felix Carl	mg ⁺
Jacobsen, Jesper Aksel	mg	Kalmar, Sverre	g ⁺
Jensen, Bent Claus	mg ⁺	Kierk, Poul Melchior	mg ⁺
Jensen, Niels	mg	Magnussen, Knud Erik	g ⁺
Jensen, Oskar Friis	g ⁺	Møllerup, Jan-Wilhelm	mg ⁺
Jürgens, Gert Kjær	mg ⁺	Nielsen, Henning Johannes	mg ⁺
Koppel, Holger	g ⁺	Nielsen, Poul Erik Wendelboe	mg ⁺
Krall, Ole Hallenberg	mg ⁺	Nissen, Erik Slotsager	g ⁺
Kræmer, Bent	g ⁺	Olsen, Henning Erling	g ⁺
Larsen, Kristen Erik	g ⁺	Petersen, Aage	mg ⁺
Larsen, Niels Wildt	mg ⁺	Petersen, Poul	g ⁺
Larsen, Reidar Bjåland	g ⁺	Rasmussen, Svend Jørgen	g ⁺
Laursen, Tage Erling	g ⁺	Stentz-Olesen, Oluf Klitgaard	g ⁺
Madsen, Poul Alfred	g ⁺	Stokke, Bjørn	mg ⁺
Meyer, Børge	g ⁺	Strand, Tor	mg
Micheelsen, Arne	g ⁺	Winther, Børge Thorkild	g ⁺
Mortensen, Erik Nexøe	g ⁺		
Mortensen, Hakon	g ⁺	<i>Udenrigshandel:</i>	
Møller, Axel	g ⁺	Bang, Henning	mg ⁺
Nielsen, Hans Anker	g ⁺	Bonrud-Arnesen, Bent	g ⁺
Nielsen, Orla	mg	Burmester, Bent	mg ⁺
Nielsen, Nils Torben	mg ⁺	Eriksen, Frede Ahlgreen	g ⁺
Nørgaard, Jens Christian	mg ⁺	Gillesberg, Povl	mg ⁺
Petersen, Erik Moesgaard	g ⁺	Hansen, Christian	mg
Pedersen, Leif Hartmann	g ⁺	Hansen, Oluf Valdemar Beenbom	g ⁺
Petersen, Bent Marin	g ⁺	Jensen, Bent Vilhelm	mg
Petersen, Erik Schandorff	g ⁺	Jensen, Jørgen	mg ⁺
Rogberg, Kai Matthias	mg ⁺	Jørgensen, Bengt Gjeding	g ⁺
Schultz, Henning	mg	Madsen, Holger Biellekjær	mg ⁺
Selnæs, Bent	g ⁺	Mazanti-Andersen, Niels	mg
Severinsen, Arne	mg ⁺	Mortensen, Gunnar	mg
Sundstein, Jogvan	mg ⁺	Nørgaard, Hans	mg ⁺
Sørensen, Ebbe	g ⁺	Olesen, Stig Burhøj	g ⁺
Sørensen, Kaj Erik Fauerskov	g ⁺	Olsen, Per Holger	g ⁺
Sørensen, Ulf Søgard	mg	Petersen, Knud	mg
Tilly, Christian	mg ⁺	Rasmussen, Jørgen Emil	mg ⁺
Waage, Finn Arnt	mg	Rasmussen, Øystein Edvard	mg
Winsløw-Pedersen, Eivind	mg	Simonsen, Jørgen Age Robert	mg ⁺
Aagaard-Petersen, Carl Knud Chr.	mg	Sjursen, Ørnulf	mg
Aagaard, Per	mg		

Følgende bestod den tresproglige korrespondenteksamen:

Sygeeksamen

(oktober/november):

Jensen, Birte Süsette ..... mg+

Ordinær Eksamen

(maj/juni):

Andersen, Annelise ..... mg
 Andersen, Ellen Marie ..... mg
 Andersen, Ellis Dahl ..... mg+
 Andersen, Inge Sass ..... mg
 Andersen, Lisbet ..... mg+
 Andreasen, Inger Kærgård ..... mg+
 Andresen, Birgit ..... g+
 Anker-Møller, Grete ..... mg+
 Baltersen, Bodil Beathe Munch.. mg+
 Behrend, Merry ..... g+
 Bossen, Esther Nancy ..... mg
 Bøttem, Ellen ..... mg
 Christensen, Tove Frank ..... mg+
 Christiansen, Elsa ..... mg+
 Christiansen, Else Birgit ..... g+
 Christiansen, Tilka ..... mg
 Christie, Merete ..... mg
 Cimarosti, Anita ..... mg
 Collin, Ida ..... mg+
 Egebo, Vibeke ..... mg+
 Engberg, Eva Teilmann ..... mg+
 Flarup, Anne Marie Rie ..... mg
 Hansen, Anni Vibeke ..... g+
 Hansen, Bente Marie Lerche ... ug+
 Hansen, Birthe ..... mg+
 Hansen, Bodil Møllegård ..... mg
 Hansen, Ina ..... mg+
 Hansen, Kirsten Klestrup ..... mg+
 Hansen, Kirsten Ploug ..... mg+
 Hedegård, Margit ..... g+
 Hermansen, Gladys Marion .... mg+
 Holm, Eva Ingeborg ..... mg
 Holm, Merete Strange ..... g+
 Hæstrup, Inger ..... mg
 Høyer-Christensen, Lis ..... mg+
 Jacobsen, Kirsten Thybo ..... mg
 Jans, Grete Lind ..... mg+
 Jansen, Linda Margrethe ..... mg+
 Jensen, Grethe Kirsten ..... mg
 Jensen, Jytte ..... mg+
 Jensen, Lisbet ..... mg
 Johansen, Birthe Lennert ..... mg+
 Jørgensen, Ruth Viben ..... mg+
 Karpen, Merete Kofod ..... mg

Knudsen, Rita Bang ..... g+
 Kristensen, Birte Hjorth ..... mg+
 Kristensen, Eva Cecilie Bjørn ... mg+
 Kristoffersen, Ingerid ..... ug+
 Langballe, Jytte ..... mg+
 Lange, Lone ..... mg+
 Larsen, Mette Høyer ..... mg+
 Lauritzen, Kirsten Charlotte
   Thora Bondo ..... mg
 Lauritzen, Mette Kjeldgård ..... mg+
 Laursen, Renate ..... g+
 Lendal, Annette ..... mg
 Lindberg, Inger ..... ug+
 Madsen, Bodil Aalbæk ..... mg
 Metsätä, Tainä Taimi Tellervo .. mg+
 Mortensen, Annelise B. Helskov.. mg+
 Møller, Grete ..... g+
 Møller, Inge ..... g+
 Møller, Lis Egidia Ostenfeld ... mg+
 Nielsen, Anne Birgitte ..... mg+
 Nielsen, Anni ..... mg+
 Nielsen, Annie ..... mg
 Nielsen, Birgitte Pii ..... mg
 Nielsen, Bodil ..... mg
 Nielsen, Hanne Køster ..... g+
 Nielsen, Ina Windeløv ..... mg
 Nielsen, Inge Flemming ..... mg
 Nielsen, Inge Lise ..... mg
 Nielsen, Sonja ..... mg
 Nielsen, Tove ..... mg+
 Nissen, Anne Marie ..... ug+
 Olsen, Hellen Franck ..... mg+
 Olsen, Ida-Lis Hetland ..... mg
 Paaskesen, Inge Marie ..... mg+
 Pedersen, Grete ..... mg+
 Pedersen, Hanne Falch ..... g+
 Pedersen, Henny Hammerich .... mg
 Pedersen, Lilli Vibeke ..... mg+
 Peters, Eva Berg ..... mg
 Petersen, Anne Boberg ..... mg
 Petersen, Inge ..... mg+
 Petersen, Karen ..... g+
 Petersen, Kirsten ..... mg+
 Poulsen, Bente ..... mg+
 Prebensen, Vibeke Jytte Merete .. mg+
 Rasmussen, Grete Juel ..... mg+
 Rasmussen, Hanne Lis ..... mg+
 Rasmussen, Hanne Nørby ..... mg+
 Riisberg, Jette ..... mg+
 Rosenquist, Birte ..... mg+

Rothe-Meyer, Jonna	mg ⁺	Sørensen, Henny Birthe	mg
Rønne, Merete	g ⁺	Toft, Tove	g ⁺
Skjold-Sørensen, Liselotte	mg ⁺	Wermuth, Ina Kirsten	mg ⁺
Stamer, Grethe	mg	Westergård, Kirsten	mg
Stæhr, Hanne	mg ⁺	Vestergård, Vivien Lis	mg
Svendsen, Annelise Quistorff	mg ⁺	Yndgård, Else	mg
Sørensen, Gunver Helen	mg		

Følgende bestod den eensproglige korrespondenteksamen:

Engelsk:

Andersen, Anne Lise	mg	Ludvigsen, Tove Birthe	mg
Andreasen, Ibeth Ingrid	mg	Lund, Jørn	mg ⁺
Andresen, Henrik	mg ⁺	Lund, Paul	mg
Bach, Inger Klitbo	mg ⁺	Lundsgaard, Henrik Vinkel	mg ⁺
Bang, Birgitte	mg ⁺	Marcussen, Agnete Nygaard	mg ⁺
Bech, Lili Dous	mg ⁺	Matthiesen, Flemming	mg
Brandt, Ellen	mg ⁺	Mikkelsen, Rita Dalsgaard	mg ⁺
Bursøe, Karin	mg ⁺	Mitchell, Erik Vilhelm	mg ⁺
Bülov, Kirsten	mg	Morton, Hanne Aaberg	mg
Clausen, Aage Henry	mg ⁺	Mørch, Gerhard Paul Werner	mg
Christensen, Grethe	mg	Neergård, Mogens	mg
Christensen, Jytte Kirstine	mg ⁺	Nerland, Birthe Valentin	mg
Christiansen, Lilian	mg ⁺	Nielsen, Bent Lucas	ug ⁺
Damstoft, Ellen Margrethe	mg	Nielsen, Birgit Elene	mg ⁺
Dollerup, Ida	ug ⁺	Nielsen, Else Hutzelsieder	mg ⁺
Enne, Gunnar	mg	Nielsen, Ester Elisabeth	mg
Friis, Aase	mg ⁺	Nielsen, Hanne Rigmor Vestenbæk	mg
Friis, Anne	mg	Nielsen, Jytte	mg
Genter-Andersen, Vagn	mg ⁺	Nissen, Nellie	mg ⁺
Glamhøj, Ib	mg ⁺	Olsen, Frank Ivan	mg ⁺
Grubert, Irene	mg ⁺	Olsen, Orla Fischer	mg
Hammerstrøm, Jens Ole	mg	Olsen, Svend	mg ⁺
Hansen, Kirsten	mg	Pedersen, Hanne Erna	mg ⁺
Hansen, Mona	mg ⁺	Pedersen, Lotte Rode	mg ⁺
Hansen, Ole Kurt	ug ⁺	Petersen, Egon Svend	mg ⁺
Hansen, Per	mg	Petersen, Mogens	ug ⁺
Hedegaard, Ulla Marie Fly	mg ⁺	Petersen, Oskar Christian	ug ⁺
Helms, Birte	mg	Petersen, Tage Thye	mg ⁺
Holmquist, Birthe	mg ⁺	Rasmussen, Birgit	mg ⁺
Holmskov, Finn	mg	Rasmussen, Edel Erika Selimann	mg ⁺
Jensen, Bente	mg	Rich, Kirsten Bollerup	mg
Jensen, Birthe	mg ⁺	Schoubye, Bjarne	mg ⁺
Jensen, Ib Henning	mg ⁺	Sigurdsson, Lene	mg ⁺
Jensen Lilli Margrethe	mg ⁺	Sonnergaard, Jørgen Axel	mg
Jensen, Lizzi Preisler	mg ⁺	Sundø, Ole Mikael	mg ⁺
Jørgensen, Eva Riis	mg	Sørensen, Bent	mg
Jørgensen, Jørgen	mg ⁺	Thomsen, Anni Birte	mg
Kreutzer, Hanne	mg ⁺	Thomsen, Tove Baltzer	mg ⁺
Kryger, Mette	mg	Vikelgaard, Ann-Marie	mg ⁺
Larsen, Jørgen	mg	Wisbom, Mogens Henrik	mg ⁺

Fransk:

Bonnez, Ingrid Gurli	mg
Fraenckel, Inge Esther	mg+
Geisler, Kirsten	mg
Holstebro, Inger	mg+
Jensen, Olof	mg+
Johansen, Kirsten Vita	mg+
Jørgensen, Karin Agnes	mg+
Klargård, Bent	mg+
Lundkier, Britha Kirstine	mg+
Mogensen, Marie-Louise Repsdorph	mg+
Mortensen, Johanna Karoline	mg
Olsen, Inger Margrethe	ug+
Rasmussen, Birgit	mg+
Rasmussen, Jenny	mg+
Rasmussen, Lis	mg
Rørbæk-Petersen, Jytte	mg
Sillemann, Christian Verner	mg
Sørensen, Anna Katherine	mg

Spansk:

Brødsgaard, Jørgen	mg+
Emsbo, Kirsten	mg+
Fauring, Dora	mg+
Gjerstrup, Anne-Lise	mg
Jensen, Kirsten Øbro	mg+
Jørgensen, Kirsten Nini	mg+

Spanskprøven:

Albertsen, Egon	mg+
Bach, Inger Klitbo	g+
Bursø, Helen	mg+
Erlandsen, Kirsten	mg+
Falkenstein, Jørgen	mg+
Fock, Johannes	mg
Hansen, Arne Steen	mg+
Hansen, Finn Edward Ernst	g+
Hansen, Karin Kock	mg
Hasgren, Svend Albert	ug+

Lind, Inger Margrete	mg
Markwardt, Margit	mg+
Nielsen, Lilian Ibi Skjold	mg+
Rinds, Fritse Cathrine	ug+
Stender, Birthe Dido	mg

Tysk:

Andersen, Tove Kirstine	ug+
Bøtker, Else Kathrine	mg+
Fersløv-Jensen, Henning Frode ..	mg+
Friderichsen, Lone	mg+
Hasselriis, Flem. Oskar Bernhardt	mg+
Hedegård, Jan Hein	mg
Hou, Grethe	mg+
Jacobsen, Birgit Karen	mg
Kristiansen, Inger Anne	mg
Kursawe, Hans	ug+
Melby, Gracie	mg+
Nielsen, Inger Vej	mg+
Nielsen, Ole Kjær	mg+
Nissen, Inge	mg+
Schirrmeister, Waltraud	mg
Toftegård, Hanne	mg+
Toftegård, Hanne	mg+
Wildt, Kirsten	mg

Portugisisk:

Christoffersen, Magda	mg+
-----------------------------	-----

*Eksaminer afholdt af handelsministeriet.**Revisoreksamen:*

Ved den teoretiske del af revisoreksamen (afholdt i foråret 1958) bestod følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen, prøven i revisionsteknik:

John Alex Whieldon Alster
Finn Bendtsen
Knud Alfred Bjerrehus

Arne Brendstrup
Ole Henning Christensen
Kai Åge Riisgård Christiansen

Ole Grønquist
 Leo Gutkin
 Bjarne Niels Hansen
 Niels Erik Hansen
 Niels Peter Hansen
 Leif Edmund Holst
 Einar Beck Jacobsen
 Børge Jensen
 Ole Holmen Kraglund
 Arne Høxbro Larsen
 Hans Jørgen Larsen
 Ernst Damgaard Lorensen
 Søren Henrik Jakobsen Lund
 Anton Broe Lustrup
 Carsten Haubjerg Madsen
 Henning Madsen

Poul Laurids Maigaard
 Helge Niels Maulund
 Børge Thornby Nielsen
 Jørgen Nielsen
 Willy Nielsen
 Viggo Riis-Nielsen
 Hans Erik Olesen
 Hans Peder Pedersen
 Jørn Møller Pedersen
 Jørgen Ravn
 Edvard Ole Rogren
 Günther Marius Schmidt
 Børge August Seifert
 Holger Jørgen Skov
 Finn Yde Sørensen
 Max Klarskov Vilby

Den praktiske del af prøven for statsautoriserede revisorer (afholdt i 1957/58) blev bestået af følgende, der i forvejen havde diplomprøven i regnskabsvæsen:

Carl Alexander Ankerstjerne
 Ove Carlsen
 Jens Aage Daugaard-Petersen
 Niels Erling Deiborg
 Leif Eichel
 Jens Erik Frandsen
 Henning Gilsaa
 Børge Grann-Hansen
 Kaj Hellmers Gunslev
 Laurids Hansen
 Kaj Jørgen Haugbyrd
 David Jens Christian Holm
 Hans Arne Huus Hussing
 Niels Børge Jakobsen
 Aage Lind Jensen
 Bent Arvid Fausing Jensen
 Preben Buus Jensen
 Anders Hermann Jespersen

Erik Bent Viggo Juhl
 Arne Larsen
 Bendt Larsen
 Orla Christian Lyngse
 Knud-Børge Madsen
 Carl Heinrich Meisner
 Eduard Ernest August Müller
 Axel Nielsen
 Arne Marius Stentebjerg Nielsen
 Carl Johan Nielsen
 Jørgen Bruun Nielsen
 Erik Kjeld Olsen
 Heinrich Johannes Max Pittelkow
 Aage Christian Enghusen Poulsen
 Thorvald Gustav Rein
 Søren Johannes Rohde
 Willy Emil Mejnert Stummann
 Poul Lauritz Sørensen

Translatøreksamen

blev i 1958 bestået af følgende:

Engelsk:

Jørgen Alsøe
 Kjeld Præstegaard
 Inger Thomsen

Fransk:

Christian Geleff

Spansk:

Ingen

Tysk:

Kurt Edgar Meyer

LITTERÆRE ARBEJDER
AF HANDELSHØJSKOLENS LÆRERE AUGUST 1957—JULI 1958

Professorer.

Alkjær, Ejler

Problemer og perspektiver i den kvantitative markedsforskning (Det danske marked 1958, s. 19—32).

En konto-rammes betydning og anvendelsesmuligheder inden for den danske dagspresse (sammesteds 1958, s. 85—96).

Det er nødvendigt at rejse (Nationaltidende 11. juni 1958).

Hansen, Palle

(red.) Håndbog i regnskabsvæsen. 2. udg. 1958. 1051 s.

Kontrol med forretningspolitikken (lønsomhedskontrol) (sammesteds s. 773—809).

Lønsomhedsmetoden hjælper mindre handelsvirksomhed (Økonomisk virksomhedsledelse 1957, s. 149—52).

Hovedanalyser stiller diagnosen (sammesteds 1957, s. 187—90).

Detailanalyser kan have flere formål (sammesteds 1958, s. 17—20).

Analyse af vare- og kundepolitik (sammesteds 1958, s. 53—56).

Afkastningsgraden — lønsomhedsmetodens centrale nøgletal (sammesteds 1958, s. 89—92).

Overskudsplanlægning og rationalisering — to sider af samme sag (sammesteds 1958, s. 125—28).

Indtægts-omkostningstilpasning, et vigtigt punkt i rationaliseringsprogrammet (sammesteds 1958, s. 161—64).

Mere om nulpunkter (sammesteds 1958, s. 197—200).

Kjær-Hansen, Max, dr.

Ved en milepæl for den teoretiske afsætningsøkonomi (Det danske marked 1958, s. 1—6).

Afsætningsomkostningerne skal under kontrol (sammesteds 1958, s. 33—39).

Salget af tekstilvarer i Danmark (sammesteds 1958, s. 107—11).

Vertriebskosten, Verkaufskosten und Werbekosten (Jahrbuch der Absatz- und Verbrauchsforschung 1957, s. 5—18).

Kobbernagel, Jan

Konkurrencens retlige regulering. Bd. 1. 1957. 343 s.

(red.) Handelshåndbogen. 1957. 320 s.

Konkurrenceretten i de kommende år (Det danske marked 1958, s. 60—65).

D o c e n t e r.

Rasmussen, Arne, ekon. dr.

Accelerationsprincippet: En økonomisk disputats (Det danske marked 1957, s. 167—72).

Om virksomhedens indkøbs- og lagerproblemer for den enkelte vare (sammesteds 1957, s. 193—201).

Fremtidslinier inden for efterspørgsels- og konkurrenceteorien (sammesteds 1958, s. 7—18).

Aagesen, Aage, dr. phil.

J. P. Trap: Danmark. 5. udg. Svendborg amt. 1957. Afsnittene: Kulturgeografi og byernes geografi. Kort over befolkningens fordeling.

Leksikon-årbogen 1958. En række kulturgeografiske artikler.

Fès. En maroccansk by (Kulturgeografi 1958, s. 13—20).

L e k t o r e r.

Agersnap, Torben, cand. oecon.

Teoretiske modellens anvendelse i praksis (Handelshøjskolens beretning 1956/57, s. 10—15).

Om at træffe en rationel afgørelse (Det danske marked 1957, s. 147—55).

Organisationsteoriens udvikling (sammesteds 1958, s. 52—59).

Økonomispil, et nyt redskab for forskning og undervisning i virksomhedsledelse (s. m. Erik Johnsen) (Erhvervsøkonomisk tidsskrift 1958, s. 3—17).

Fog, Bjarke, dr. polit.

Priskalkulation og prispolitik. 1958. 292 s.

Loff, O., cand. merc.

Konti og kontoplaner (i: Håndbog i regnskabsvæsen. Red. af Palle Hansen. 2. udg. 1958, s. 27—70).

Årsregnskabets opbygning og indhold (sammesteds s. 101—38).

Egenkapital (sammesteds s. 401—38).

Finansiering (i: Bogtrykkerbogen. Red. af Henry Thejls. 1957, afsnit 58).

Om aktieselskabers egenkapital og markedsværdi (Revision og regnskabsvæsen 1958, s. 120—27).

Informative regnskaber (Økonomisk virksomhedsledelse 1958, s. 9—12).

Et portræt af den nordiske direktør (sammesteds 1958, s. 129—36, 142, 165—71, 176).

Récents développements dans la structure du commerce de détail danois (Revue de la Société Belge d'Études et d'Expansion 1958, s. 288—92).

Sørensen, Knud, cand. mag.

Latin influence on English syntax. A survey with a bibliography (Acta Congressus Madvigiani. Bd. 5 (= Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague. Bd. 11). 1957, s. 131—55).

Vibæk, Jens, vicedirektør, cand. mag.

Forholdet mellem handelsskolerne og handelshøjskolerne (i: Handelsundervisningen i Norden II. Beretning fra 3. nordiske handelslærerkongres 1957. Kolding 1958, s. 97—102 og Den danske handelsskole 1957, s. 103—07).

Den danske handelsskole idag — forsøg på en status (Handelsskolebladet 1957, s. 167—81).

Aabye, Lorenzo, translator.

Spansk eller russisk (Information 1. august 1958; Aalborg Stiftstidende 6. juli 1958; Børsen 7. juli 1958).

Assistenten og lærere.

Berthelsen, Henning, cand. polit.

Presseforskningens annonce-index (Det danske marked 1957, s. 186—87, 243; 1958, s. 123—25).

Reklameomkostningsarterne i Tyskland kortlægges (sammesteds 1958, s. 112—15).

Gredal, Karen, cand. polit.

Om planlægning og gennemførelse af husholdningernes indkøb (Det danske marked 1957, s. 129—46).

På vej til en realistisk forbrugsekonomi (sammesteds 1958, s. 40—46).

Hansen, Svend Aage, kontorchef, cand. polit.

Eet hundrede år i pengenes verden. Jubilæumsskrift for Han Herreders Sparekasse. 1958. 28 s.

Kreditpolitikken 1950—57 (Kredit- og hypotekforeningsfunktionærernes medlemsblad 1957, s. 9—14, 17—23).

Kjær-Hansen, Ulf, mag. art.

Presseforskning — et nyt skud på en 25-årig stamme (Det danske marked 1958, s. 66—72).

Lando, Ole, sekretær, cand. jur.

Kortfattet fremstilling af den interlegale kontrakt og selskabsret. 1957. 70 s. (duplikeret).

Case-metoden som undervisningsform (Juristen 1957, s. 375—83).

Scandinavian conflict of law rules respecting contracts. Party autonomy and center of gravity (American journal of comparative law, winter 1957, s. 1—26).

Møller, Mogens Eggert, sekretær, cand. jur.

Hovedproblemer i den danske skattereformsituation (Skattenytt, s. 145—49).

Rasmussen, P. Nørregaard, professor, dr. polit.

Om spådomme (Nationaløkonomisk tidsskrift 1957, s. 93—103).

A note on the history of the balanced-budget multiplier (The economic journal 1958, s. 154—56).

Stetting, Lauge, cand. polit.

Dänemarks Exportstruktur und handelspolitische Probleme (Wirtschaftsdienst 1957, s. 695—700).

Worre, Zakken H.A. & H.D.

Investeringskalkuler — hvorfor og hvordan (Økonomisk virksomhedsledelse 1957, s. 191—95).

